

КНИГА ПРОРОКА ІСАЇЇ.*

¹ Видиво Ісаїї, сина Амосового, яке видів про Юдею й Єрусалим за Юдейських царів Уззії, Йоатама, Ахаза й Езекії:

² Слухайте, небеса й вважай, земле, бо Господь говорить: Я виховав синів і дав зріст їм, а вони зворохобились проти мене.

³ Віл знає господаря свого, й осел — ясла пана свого, а Ізраїль не знає мене, народ мій не розуміє.

⁴ О, горе, народе грішний, народе привалений беззаконностями, роде лиходіїв, сини погібелі! Покинули Бога, занедбали сьвятого Ізрайлевого, відступились взад від його!

⁵ Куди, в яке місце вас іще бити, коли ви не перестаете бути упрямими? Кожна голова в ранах, кожне серце хворе.

⁶ Від підосви в нозі та й до тімя на голові нема в йому здорового місця: рани, синяки, рани гниючі не вичищені, не перевязані й не змягчені оливою.

⁷ То ж буде земля в вас опустошена, міста ваші огнем спалені; поля ваші в ваших таки очах чужі будуть пожерати; все опустіє, — звичайно, опустошене чужинцями.

⁸ І останесь дочка Сионська[†], наче шатро в винограднику, наче будка в городі, як місто збурене.

⁹ Як би Господь не зіставив із нас невеликого останку, — ми були б те, що й Содома, погібли б, як і Гоморра.

*

: Пророкував около року 650 перед Христом. † 1:8 Місто Єрусалим.

10 Слухайте ж Господнє слово, ви, князі Содомські[‡]; вважай на науку Бога нашого, народе Гоморський!

11 Навіщо мені множество жертв ваших? говорить Господь. Я вже пересичений всепаленнями з баранів і товщею з годованого скоту, та й крові з назимків і ягнят та козенят я не хочу.

12 Як приходите, щоб явитись перед лицем моїм, то хто від вас вимагає, щоб топтали двори мої?

13 Не носіть уже більше дарів надармо: паленне кадила огидло мені; нових місяців і субот, та сходи́н сьвяточних не можу стерпіти: беззаконність поспіль із сьвяткуванням!

14 Новомісяччя ваші й сьвята ваші ненавидить душа моя: вони стали ваготою мені, тяжко мені нести їх.

15 І коли ви простягаєте руки ваші, то я одвертаю очі мої від вас, а як ви умножуєте молитви ваші, то я їх не чую, ваші бо руки повні крові.

16 Обмийтесь, станьте чистими; одкиньте далеко ледачі вчинки ваші зперед очей моїх; перестаньте чинити зло;

17 Навчітесь чинити добро; шукайте правди, рятуйте придушеного, обороняйте сироту, заступайте вдову;

18 А тоді прийдіть — і розсудимось, — говорить Господь: Коли б гріхи ваші були, як багрянниця — я, мов сніг їх убілю; коли б, як кармазин, були червоні, — обмию їх, як вовну.

19 Схочете слухняним робом у мене ходити, — буде вас земля усяким благом наділяти;

20 Затнетесь ж, опір ставши, — тоді меч пожере вас; се уста Господні говорять!

[‡] 1:10 Край жидівський стався неначе новітною Содомою.

21 О, як же розопотилась столиця, колись така вірна й повна правого суду! Справедливість давно в ній панувала, тепер — душогубці.

22 Срібло твоє жужелицею стало, вино твоє розпущене водою;

23 Князі твої — проступники й спільники злодіїв, на гостинці ласі, користі шукають; сиротам нема в їх оборони, а справа вдовиці до них не доходить.

24 Тим то говорить Господь, Господь Саваот, сильний Ізраїлів: О, я надолужу мою кривду від противників моїх, і помшчусь над ворогами моїми!

25 Простягну на тебе руку, жужелицю з тебе счищу й відділю від тебе все олово.

26 І поставлю в тебе суддів, як з давен бувало, та й радників, як було за предків; а тоді славити муть тебе городом правди, столицею вірною.

27 Сион із потали вийде правосуддем, а ті, що вернуться до його, — справедливою;

28 А всім відступникам і грішникам — погибель, і хто Господа покинув — затратиться.

29 А будуть вони покарані за ті дуброви, що такі вам любі, посоромлені за сади, що собі вибрали;

30 І станеться з вами, як із тим дубом, що лист у його обпав, і як той сад, що води не має.

31 І потужний станесь — сьміттем, праця ж його — іскрою; й горіти муть разом, а ніхто не погасить.

2

1 Слово, що прийшло в видиві, до Ісаїї Амосенка про Юдею й Єрусалим:

2 Станеться в останні часи, що над усі гори гора Господня вознесеться, й підійметься понад горби, й поспішать до неї всі народи.

³ І пійдуть многі народи й скажуть: Ходіть, вийдемо на гору Господню, в дом Бога Якового, а він покаже нам свої дороги, й будемо ходити стежками його, бо з Сиону вийде закон, і слово Господнє — з Єрусалиму.

⁴ І судити ме він народи, й картати ме многих людей; і перероблять мечі свої на леміші, а списи свої на серпи, й не буде народ на народ меча підіймати, та й не буде більше вчитись воювати.

⁵ Ой ходімо ж, доме Яковів, і будемо ходити в світлі Господнім!

⁶ Бо ти відкинув був дом Яковів, відопхнув люд свій, за те, що вони багато переняли від народів східних: і чарівники в них, як у Филістіїв, і з синами чужоземців вони в побратимстві.

⁷ Земля стала повна срібла й золота, а скарбам їх і ліку не має; й переповнилась земля кіньми й безліччю колесниць;

⁸ Повна земля й ідолів; вони ж і припадають лицем перед ділом рук своїх, перед тим, що палці їх зробили;

⁹ І похилився чоловік простий, і понизився муж значний — й ти не простиш їм сього.

¹⁰ Ой сховайся у скелі, врийся в землю зі страху перед Господом і перед славою величності його!

¹¹ Поникнуть горді погляди мужів, і піднесені голови людей будуть принижені; один Господь явиться високим того часу.

¹² День бо Господа сил небесних прийде на все горде й високомірне, та й на все, що високо несеться — і все воно принижене буде,

¹³ І на всіх, що, як кедри Ливанські, високо в гору себе підносять, на всіх, що, як дуби Базанські,

¹⁴ І на всі високі гори й горби, що вгору пнуться,

15 І на кожну високу башту й на всякий мур кріпкий,

16 І на ті кораблі Тарсийські, та на всякі прикраси їх принадні.

17 І повалиться величність мужів і гординя людська нагнеться; один тільки Господь буде високий в той день,

18 А всі ідоли щезнуть.

19 Позалазять в печері в скелях та в глибині земні зі страху перед Господом та перед славою величності його, коли він устане, карати землю.

20 В той день покидає чоловік кертицям та кажанам (лиликам) срібні свої ідоли, й золоті свої ідоли, що понароблював собі, щоб їм поклонялись,

21 Щоб тільки самим сховатись в щілини скельні та розколини гір зо страху перед Господом і перед славою величності його, коли він встане, карати землю.

22 Оце ж годі вам надію покладати на чоловіка, що в його тільки хиба духу, що в ніздрах; бо й що він значить?

3

1 Знайте, що Господь сил небесних одніме в Єрусалиму й в Юди всяку підпору, всяку піддержку хлібову й всяке підкріплення водою,

2 Хороброго воєводу й воїна, суддю й пророка, віщого й старця,

3 П'ятьдесятника й князя, й дорадника й умного штукаря й проречистого словом;

4 А дам їм хлопців за старшину, й діти панувати муть над ними.

5 І одно одного буде в народі тіснити, — кожний ближнього свого; встане хлопець на старого, дрібний люд — на значних.

⁶ І хапати ме за полу брата брат, у родині батька свого: В тебе є жупан про сьвято, будь над нами князем, — нехай буде сей розпадок під рукою в тебе;

⁷ А той відкаже, клянучись: Не вмію я гоїти рани; бо й в мене в господі ні хліба, ні одежі; не робіть мене головою в народі.

⁸ Ось як підупаде Єрусалим і впаде Юда, через те, що й язик і діла в їх — проти Господа, й зневажливі в очах слави його.

⁹ Само їх обличчє свідчить проти них, ба й явно таки про гріх свій розповідають, не таять, саме як Содомії; горе душам їх! самі бо на себе зло накликають.

¹⁰ Скажіть праведному, що йому благо, бо він споживати ме плоди вчинків своїх;

¹¹ Горе ж беззаконникові, бо буде йому відплата за діла рук його.

¹² Гнобителі люду мого — недоростки й жіноцтво правлять ним. Народе мій! ті, що правлять вами, вони вас туманять, вони розкопали дорогу ходи твоєї.

¹³ Но встав Господь на суд — він стоїть, щоб судити народи.

¹⁴ Виступає Господь на суд проти голов люду свого і князів його: Ви спустошили виноградник; загарбане у бідного — по дворах ваших.

¹⁵ Яким правом тиснете ви люд мій і топчете вбогих? говорить Господь, Господь сил небесних.

¹⁶ І промовив Господь: За те, що дочки Сионські аж надто згорділи; що ходять, витягнувши шию й принаджують поглядами, ходять гордою ходою й побрязкують бляшечками на ногах, —

¹⁷ За се оголить Господь тімя в дочок Сионських і обнажить їх Господь з волосся їх;

¹⁸ У той день Господь одійме гарні бляшечки на

ногах і гузички,

19 Сережки та запинки, й пояси, й судинки з пахощами та чарівницькі висилця,

20 Перстінці й каблучки під носом,

21 Верхні намітки й спідню одежу, платинки й гаманці,

22 Опліччя барвисті й плащики й повязки;

23 Дзеркалця, й сорочки з висону та турбани.

24 І буде тоді замість принадних пахощів — смердота; замість пояса — мотузка; замість завитого волосся — пліш, і замість широкої обгортки — вузка верітка, а замість краси — пятна.

25 Мужі твої полягають під мечами, а хоробрі твої — на війні.

26 І будуть зітхати й плакати ворота столиці*, вона ж, спустошена, на землі усяде†.

4

1 І вхопиться в той час сім женщин одного мужчини й скажуть: Свій хліб будемо їсти й свою одежу будемо носити, аби тільки можна нам твоїм іменем зватись, — зніми з нас сором!

2 В той день явиться пагонець Господній в красоті і честі, і оwoц землі — в величності й славі, на радість тим, що в Ізраїлі цілі zostались.

3 Тоді, хто zostався в Сионі та уцілів в Єрусалимі, зватись буде сьвятим, — всі записані в книзі живущих в Єрусалимі,

4 Як обмиє Господь все грязиво дочок Сионських і обчистить криваві гріхи Єрусалиму зпосеред його, духом суду й духом огня.

5 І розпростре Господь над усяким місцем Сион-гори й над зборами її хмару й дим на день, а

* 3:26 Де відбувались збори та суди. † 3:26 Як жінка, що повдовіла.

світло палаючого огня на час ночі; бо над усім почесним буде захист.

⁶ І буде намет, щоб закривати днем од спеки, й давати притулок і безпеку від дощової негоди.

5

¹ Заспіваву лютому мойму пісню любого мого про його виноградник: Був у любого мого виноградник на верху плодючої гори;

² Він обвів його муром і очистив його від каміння, й насадив у йому добірну виноградню лозу, а серед саду збудовав башту й построїв тискарню, та й сподівався, що вона зародить добрі грони, а вона вродила дикі ягоди.

³ А тепер, ви осадники Єрусалиму, й ви, мужі в Юдеї, розсудіте мене з виноградником моїм:

⁴ Що ще мав би я був учинити виноградникові мойму, чого я не вчинив? Чого воно так сталось, що він зродив дикі ягоди, коли я сподівався, що зародить грони добрі?

⁵ От же я вам скажу, що зроблю з виноградником моїм: розберу його огорожу, нехай його пустошать, повалю мур, нехай його топчуть,

⁶ І полишу його пустокою: не будуть його ні обрізувати, ні обкопувати, — нехай заростає терниною й бодяками; та ще й хмарам звелю я, не спускати дощу на його.

⁷ Виноградник Господа Саваота — се рід Ізраїля, а царство Юдине — се садиво його любе. І ждав він в йому правосуду, — аж тут пролив крові; ждав правди, а тут голосінне.

⁸ Горе вам, що наживаєте дом новий за домом, та прилучуєте поле до поля, так що другим нема вже й місця, наче б ви одні поселені на землі.

9 Ув уші ж мені Господь сил ось що промовляє: Многі дома отті опустіють, а в палатах пишних не буде кому жити;

10 Десять паїв у винограднику дадуть барилце, а гомер зерна насіння вродить ледви ефу.

11 Горе тим, що з ранку вже шукають напоїв, та й до ночі розпалюють себе вином;

12 Гарфа й гуслі, бубон і сопілка та вино на їх бенкетах; а на діла Господні вони й не спозирнуть, і про вчинки рук його й не спогадають.

13 За те ж люд мій необачний попаде в неволю; значні в його будуть голодати, богачі ж його з спраги погибати.

14 За те й безодня розтворилась широко, й без міри роззвівила пашу свою, й піде туди слава їх і багатство їх, і шум їх із усіма їх веселощами.

15 І похилиться людина, й смириться муж, а горді спустять очі свої;

16 А Господь Саваот вознесеться високо в тім суді, і Бог сьвятий покаже сьвятість свою в справедливості.

17 І пасти муться вівці по своїй волі, й чужі будуть кормитись на позісталих по богачах буйних пасовищах.

18 Горе тим що тягнуть за собою беззаконність шнурами марноти, а гріх — неначе реміннем взовим;

19 Що то мовляють: Нехай же він поквартиться зо своїм ділом, щоб нам побачити; нехай наблизиться й спевниться рада Сьвятого Ізрайлевого, щоб нам довідатись.

20 Горе тим, що все лукаве добрим величають, а добре — злим; морок, — сьвітлом, а сьвітло мороком уважають; що гірке — у них солодке, а солодке — гіркота!

21 Горе тим, що в своїх очах мудрі, та розумні перед собою самими!

22 Горе тим, що хоробрі до пиття вина, й сильні в приправі впиваючих напитеків;

23 Що на суді за гостинці роблять правим злюку, а правому закон одмавляють!

24 За те, як огонь з'їдає соломку, й полома спалює сіно, так вигорить корінь їх, а цвіт їх, як порох розвієсь; бо вони відкинули закон Господа Саваота, і Сьвятого Ізрайлевого словом згордували.

25 Тим же так і розпалався гнів Господень на його народ, і простягне він руку свою на його, так що гори здригнуться, а трупи їх гноем улиці покриють. Та по тому всьому гнів його ще не відвернесь, і рука в його все ще буде простягнута:

26 І підніме стяга про народ далекий та й дасть знак живучому на краю землі, — і прийде той легко й скоро;

27 І не буде в його ні млявого, ні втомленого; ні один не задрімає ані засне, ані здіймати ме пояс чересовий, й не розірветься ремінь ув обуві в його;

28 Стріли в його нагострені, і всі луки в його натягнені; копита в коней його, мов кремень, а колеса в возах його, неначе вихор.

29 Рик у його — мов рик у лева; він реве, неначе левчук; зареве, ухопить здобич, понесе, й ніхто не одніме її.

30 І зашумить над ним того дня шумом розбурханого моря; він позирне на землю, і ось — темрява, горе, а світло в хмарах померкло!

6

1 В році, коли царь Озія помер, бачив я Господа на високому й піднесеному престолі, а краї ризи його наповнили храм.

² Кр угом його стояли серафими, а кожен о шістьох крилах: двома закривав собі кожен лице, двома закривав собі ноги, а двома літав.

³ І покликували вони один до одного: Сьвят, сьвят, сьвят Господь сил, вся земля повна слави його!

⁴ І хитались підвалини й пороги від голосного поклику їх, а будинок сповнився димом.

⁵ І промовив я: Горе мені! погибель моя! я бо людина з нечистими устами, й живу між людьми з нечистими губами, — а се ж очі мої бачили Господа сил небесних!

⁶ На се прилетів до мене один серафим із жаріючим углем у руці, що взяв кліщами з жертівника;

⁷ І приторкнувся ним до моїх уст, і промовив: Приторкнулось оце до твоїх уст, і взята від тебе беззаконність твоя й з гріха твого ти очищений.

⁸ І почув я голос Господень, що говорив: Кого б мені послати, й хто нам пійде? І сказав я: Ось я, пошли мене!

⁹ І відказав він: Иди й промов до тих людей: Слухати мете й не зрозумієте, і дивити метесь очима, та не вбачати мете;

¹⁰ Бо запеклося серце в сього народу, й тяжко чують ушима, та й очі свої затулили, щоб не бачити очима, й не почути ушима; й не второпають серцем, та й не навернуться, щоб я їх оздоровив.

¹¹ І промовив я: Докіль же сього, Господи? А він сказав: Докіль не опустіють міста й не зостануть без осадників, а доми без людей, та докіль земля отта цілком не стане пустинею.

¹² І далеко займе Господь людей (в неволю), й пусто-глухо в землі стане.

¹³ І коли б ще десята частина зосталась на ній і назад вернулась, та знов буде спустошена; та як із

терebinта й з дуба, коли їх зрубати, зостається корінь, так сьвяте насінне вийде з кореня того.

7

¹ І було за царя Юдейського Ахаза Йоатаменка, сина Озіїного, виступав Резин, царь Сирийський, та Факей Ремалієнко, царь Ізраїльський, проти Єрусалиму, щоб його звоювати, та не здоліли його здобути.

² Як же сповіщено Давидовому домові: ось Сирийці розтаборились в землі Ефраїмовій, тоді затремтіло в його й в його люду серце, як тремтить гаєве дерево перед вітром.

³ Господь же сказав до Ісаїї: Ійди на зустріч Ахазові, ти й син твій Шеар-Ясуб, на край водопроводу з верхнього ставу на Шаповаловому шляху,

⁴ Та й промов до його: Бувай обачен і спокоєн; не лякайся і нехай не заниває в тебе серце перед оттими двома недогарками-головнями, дарма, що так лютує Резин із Сирийцями та з Ремалієнком.

⁵ Сирия бо, Ефраїм та Ремалієнко задумали проти тебе ось яке лихо:

⁶ Двиньмо проти Юди, та зворушмо його й звоюймо його, й настановимо над ним царем сина Табеїлового.

⁷ Та Господь Бог ось як говорить: Нічо з того не буде й воно так не станеться;

⁸ Бо Дамаск — голова Сирії, а Резин — голова в Дамаску, а через шістьдесять і пять год Ефраїм перестане бути народом;

⁹ А Самарія — голова Ефраїмова, а Ремалієнко — голова Самарійіна. Як ви не вірите, так і не остоїтесь.

¹⁰ І говорив далій Господь Ахазові:

11 Проти знаку собі в Господа, Бога твого, глибоко зпід землі, або високо знад землі.

12 Ахаз же відказав: Не просити му й не буду Господа спокушувати.

13 Тоді сказав (Ісаїя): Слухай же, доме Давидів: Мало з вас докучати людям, щоб іще й мойму Богові докоряти?

14 Оце ж дасть вам сам Господь знак: Ось невинна дівчиця почне в утробі та й породить сина, й дадуть імя йому Еммануїл (Бог із нами).

15 Молоком та медом буде він жити, аж буде вміти лихе відпихати, а добре вибирати.

16 Але перш, ніж те хлопя навчиться лихе відпихати, а добре вибирати, буде та земля, що її лякаєшся, полишена обома своїми царями.

17 Но й на тебе й на народ твій та на твою родину напустить Господь такі дні, яких не було з того часу, коли Ефраїм одпав од Юди, — напустить царя Ассирійського.

18 І накличе тоді Господь овади з Ниливого рукава в Єгипті та бжолу з землі Ассирійської*, —

19 І налетять вони та й осядуться всі по байраках та по скеляних щілинах і скрізь по тернових кущах та деревах.

20 І пообголює тоді Господь бритвою, найнятою по тім боці Євфрату, царем Ассирійським, голову й волоссе над ногами, ба й саму бороду.

21 І буде того часу: хто держати ме одну корову та дві вівці,

22 Надоювати ме від них стільки молока, що їсти ме масло; маслом та медом харчити меться кожен, хто ще зостанеться в тій країні.

* **7:18** Напустить Єгиптян і Ассирійців. IV. Цар. 23 і 16, 7-8

23 І буде того часу таке: всюди, де росла тисяча виноградних лоз на тисячу срібних, поросте там тернина та глоги колючі.

24 Хиба з стрілами та луками ходити муть туди, бо вся земля заросте самими тернами та бодяками.

25 І ні на одно узгірре, що їх сапами сапали, не зважишся пійти, боючись тернини й бодяків колючих; виганяти муть туди хиба воли, та дріб буде їх топтати.

8

1 І рече до мене Господь: Возьми великий звиток та й напиши на йому розборчиво письмом людським: „Квапся луп здирати, бери хутко користь.“

2 І взяв я надійних свідків: священника Урію та Захарію, сина Барахіїного, —

3 І приступив я до пророкині, й завагоніла вона й вродила сина. І сказав мені Господь: Дай йому імя: „квапся луп здирати, бери хутко користь“;

4 Перше бо, ніж хлопя з'уміє вимовити „тату й мамо“, заберуть скарби Дамаску й луп із Самарії перед царем Ассирийським.

5 І говорив дальше до мене Господь:

6 За те, що сей люд нізащо собі має тихі води Силоамські та вподобав собі Резина й Ремалієнка,

7 Нашле на його Господь води ріки великої й бурливої, нашле царя Ассирийського й всю його силу, й прибуде вона в усіх руслах своїх і виступить із усіх берегів своїх;

8 І розпливесь по Юдеї, підіймаючись що-раз висше, й сьгати ме аж по шию; й розпростерті крила його сьгати муть через усю ширину землі твоєї, Еммануїле.

⁹ Ворогуйте собі, народи, та тремтіть; вважайте, всі далекі землі! В'оружуйтеся, та тремтіть; заперізуйтесь до бою, але дрожіть!

¹⁰ Складайте задуми, та вони в ніщо обернуться; вповідайте їх словом, та воно не збудеться, бо се — з нами Бог!

¹¹ Бо ось що говорив мені Господь, поклавши на мене руку, й вкладаючи мені на серце, не ходити дорогою сього народу, — і промовив:

¹² Не говоріть: „Змова“! бо народ сей все змовою вважає; не бійтесь того, чого він боїться, й не лякайтесь.

¹³ Бога сил небесних — його, як сьвятого, шануйте; його одного вам боятись, перед ним вам дрожати!

¹⁴ Він один ваше осьвященне, та він камінь спотикнення та скеля згіршення обом домам Ізраїля; він сіть і западня осадникам Єрусалиму.

¹⁵ І багацько таких буде, що спіткнуться, впадуть — розібються, і запутаються в сіті й будуть зловлені.

¹⁶ Завяжи ж се сьвідченне, й запечатай обяв при учениках моїх.

¹⁷ От і надіюсь я на Господа, хоч він і закрив лице своє від дому Яковового, і я вповаю на його.

¹⁸ Ось я й діти, що дав мені Господь як дороговкази та прообрази в Ізраїлі від Господа сил, пробуваючого на Сион-горі!

¹⁹ Коли радять вам: Питайте тих, що померших викликають, чарівників, шептухів та тих, що з черева говорять, — то ви одкажіть: Хиба ж народів не до свого обертатись Бога? хиба ж мерців про живих питати?

²⁰ Звертайтеся до закону та до обяву. А вони, — як не так говорять, як там сказано, то нема в них сьвітла.

²¹ І будуть блукатись по землі, гноблені й голодні;

а в голоді будуть лютувати та царя свого й Бога свого дармо проклинати.

²² Поглянуть вгору, й позирнуть на землю, — а всюди горе, морок і густа темрява, й в темряву попадуть. Та не на все буде там темрява, де вона тепер така густа.

9

¹ Переднійший час впокорив землю Забулонову й землю Нефталієву; та пізнійший звеличить приморську дорогу, за-Йорданську сторону, Галилею поганську.

² Люд, що в темряві блукає, з'уздрить світло велике; живучим в країні тіні смертної, світло засияє.

³ Ти розмножиш народ, даси йому радощі великі; звеселиться він перед тобою, як веселяться, коли обжинки справляють, як радуються, коли здобич ділять.

⁴ Бо ярмо, що його давило, й палицю, що його побивала, й тростину у гнобителя його — ти поторошиш, як за Мидіяма.

⁵ Бо вся обув жовніра й одежа, в війні кровю злита, піjde на спаленне, на жир огневі.

⁶ Бо хлопятко народилось нам — син даний нам; власть на раменах його, а дадуть імя йому: Дивний, Порадник, Бог кріпкий, Отець будучого віку, Князь мира.

⁷ Царству його й миру його не буде грянлиць; на Давидовім престолі й царстві він сяде, щоб утвердити й укріпити його судом справедливим від тепер по віки. Ревнива любов Господа Саваота се вчинить.

⁸ Слово посилає Господь до Якова, й спевняєсь воно на Ізраїлі,

9 Щоб узнав (свою нерозвагу) увесь народ — Ефраїм і осадники Самарії, що так згорда й надуто мовляють:

10 Опала цегла, — побудуємо з тесаного каменя, вирубано сикомору, — заступимо її кедриною.

11 І підніме Господь проти його ворогів Резинових, і узброїть неприятелів його:

12 Сирийців од сходу, Филістіїв з заходу, й будуть вони Ізраїля повним ротом жерти. Та й ще гнів його не одвернесь, і рука його все ще простягнута.

13 Та народ таки не обертаєсь до караючого його, й до Господа Саваота не прибігає.

14 І відсіче Господь у Ізраїля голову й хвоста, зітне пальму й тростину одного дня:

15 Старець і знатний се — голова; а пророк, що вчить неправди, се — хвіст.

16 Провідники сього народу поведуть його блудом, а ті, що даються їм вести — погинуть.

17 Тим не мати ме Господь утіхи й з хлопців у його, та й сиріт і вдовиць його не помилує; бо вони всі зледащили, всі вони нещирі, та й всі уста безбожності повні. Та й ще гнів його не одвернесь і рука його все ще простягнута.

18 Бо беззаконність огнем загорілась; пожерає тернину й бодяки колючі, та палає в гущавинах ліса, що аж стовпами дим піднімаєсь.

19 Лютість Господа Саваота спалить землю, і народ станеться жиром огня; чоловік не пощадить і брата свого.

20 Різати муть управо, та й будуть голодні; будуть їсти на ліво, та й не будуть ситі; кожен їсти ме тіло, руки в себе:

21 Манассій — Ефраїма, Ефраїм же Манассію, а оба разом — Юду.

22 Та й тоді ще гнів його не одвернесь, і рука його все ще простягнута.

10

1 Горе тим, що несправедливі надають закони та пишуть жорстокі засуди,

2 Щоб відправляти вбогих без правого суду, й видирати права злиденним у мойму народі; щоб із удовиці, користь тягнути, й сиріт обдирати.

3 Що ж ви будете чинити, як день навідання прийде, як погибель здалека надійде? Де захисту будете шукати, де подінете скарби ваші?

4 Без мене згорбитесь в оковах, поляжете між убитими. Та й тоді ще не одвернесь гнів його, й рука його все ще простягнута.

5 О, Ассур — він палиця мого гніву, а кий в руці його — се моя досада!

6 Я пошлю його на народ сей безбожний, на той нарід, що підпалює гнів мій, та дам йому приказ, ограбити його до нитки, здобувати здобич у його, та, мов грязюку на дорозі, його місити.

7 Но він іншої про се гадки, не так помислить серце його: на думці в його — вигубити й викоренити не трохи ще інших народів.

8 Хиба ж князі мої не царі? скаже він собі.

9 Хиба Хальне не те, що й Кархемис? або Емат не те, що й Арпад? а Самарія не те, що Дамаск?

10 Та же рука моя загорнула ті царства ідолські, а в них більше божищ, ніж у Єрусалимі та в Самарії!

11 Хиба ж я не вчиню те саме з Єрусалимом і богами його, що вчинив із Самариєю й ідолами її?

12 Та станесь: як довершить Господь усе те на Сионі, що задумав, і все скінчить в Єрусалимі, тоді скаже: Навідаюсь тепер до справ надутого серця в

царя Ассирийського та до гордині звисока глядючих очій його!

¹³ Він бо каже: Се силою руки моєї і моєю мудрістю я отте зробив, бо я розумний: я пересуваю гряниці в народів і розхаплюю скарби їх, та скидаю з престолів, неначе велет;

¹⁴ І рука моя захопила, мов гнізда, багатства в народів, і як забирають покинуті в них яйця, так я побрав всі землі, а ніхто й крилом не рушив, не отворив рота й не писнув.

¹⁵ Та чи хвалиться ж сокира перед тим, що нею рубає? Хиба ж пила гордиться перед тим, хто її тягне? Як коли б палиця піднімалась на того, хто її піднімає; як коли б кий піднімався, коли він лиш деревина!

¹⁶ За се пошле Господь, Господь сил, сухоти на товстих у його, а між знатними в його запалить полумє, мов полумє огня.

¹⁷ Сьвітло Ізрайлеве* спаде на його огнем, і Сьвятий його буде полумєм, що пожере тернину його й бодяки його одного дня.

¹⁸ І гай його й сад розкішній вигубить він із душею й тілом, і стане він — умираючим чахотником†;

¹⁹ А останок дерев із його ліса так змаліє, що й дитина його списати зможе.

²⁰ І станесь того часу: останок Ізраїля й ті, що врятуються з дому Яковового, не будуть уже на силу того, хто їх бив, уповати, а покладати муть надію щирим серцем на Бога, Сьвятого Ізрайлевого.

²¹ Останок, останок з Якова, навернесь до Бога сильного.

²² Бо, хоч би в тебе, Ізраїлю, було стільки люду, як піску в морі, то тільки малий лишиться останок, що

* **10:17** Бог. † **10:18** IV. Цар. 19, 37.

навернесь до Бога; се бо безмірна справедливість призначила таку погибель.

23 І призначену вигубу довершить Господь, Господь Саваот, по всіх країнах.

24 Та все ж таки говорить Господь, Господь сил: Народе мій, живучий в Сионі! не бійся Ассура. Він побє тебе палицею й тростину підніме на тебе, як чинив Єгипет:

25 За малий час, за дуже малий — промине моя досада, а лютий гнів мій звернесь на їх вигубу.

26 І підніме Господь сил бич, як колись до побою Мадіяма на Ориві, або як простер був палицю понад море, й здійме її, як на Єгиптян.

27 І станесь того часу: здійметься з плечей у тебе тягар його, й ярмо його — з шиї твоєї, й розпадеться ярмо від товщі.

28 Ось він йде на Аїят, проходить Мигрон, в Михмасі покидає тягарі свої.

29 Переходять тіснини; в Геві ночують; Рама тремтить; Гива Саулова розбіглась.

30 Гукай голосно, дочко Галиму; нехай почують тебе Лаїс та й Анатот бідний!

31 Мадмена розбіглась, а й з Гевиму осадники сквапно утікають.

32 Ще лиш день простоїть він у Нобі, та погрозить рукою Сионові, узгіррю Єрусалимському.

33 Но Господь, Господь Саваот, зірве страшною рукою вітте дерев сих, а ті, що величаються ростом, будуть зрубані, високі — на землю повалені,

34 Густий гай він сокирою витне, Всемогучий повалить Ливана.

11

1 І вийде пагонець із кореня Ессейового і вітка виросте з кореня його.

² І спочине на йому дух Господень, дух премудрості й розуму, дух ради й кріпості, дух знання й побожності;

³ І сповниться страхом Божим; і судити ме він не, як око бачить, і не, як ухо чує, — присуд видавати.

⁴ По справедливості судити ме вбогих, а справи злиденних на землі по правді рішати. Палицею слова ударить він землю, і безбожного погубить уст своїх духом.

⁵ Справедливість буде в його поясом чересел, а правда — підперезом ребер у його.

⁶ Тоді буде вовк укупі із ягнятком жити, барс — із козяням лежати; та й телятко, левчук і віл зможуть жити разом, а мала дитина зможе їх пасти.

⁷ І ведмедиця й корова вкупі пастись будуть, а їх маленькі лежати муть поруч, ба й лев соломою харчитись разом з волом буде;

⁸ І хлопятко грати меться над норую гаспида, і дитина засуне руку свою у гніздо зміїне.

⁹ На всій сьвятій горі в мене одні одним шкодити не будуть, бо земля так повна буде розуміннем Бога, як водою море.

¹⁰ І буде того часу: до пагонця з кореня Ессейового, що стане знаменом народам, навернуться погани, — й гріб його буде славен.

¹¹ І буде ще в той час: Господь простягне знов руку свою, щоб вернути до себе останок люду свого від Ассура, із Єгипту, з Патросу, й з Кушу та з Еламу, із Сеннару й з Етаму та з островів моря.

¹² І підійме знамено своє між народами й позбірає вигнанників Ізрайлевих, і скличе розсіяних Юдеїв з усіх чотирьох сторін землі.

¹³ І перерветься зависть у Ефраїма, й вигинуть ті, що на Юду ворогують. Ефраїм перестане завидувати

Юді, а Юда не буде гнобити Ефраїма.

¹⁴ І полетять через плечі Філістіїв на захід, і поберуть здобич від усіх на сході; на Едома й Моаба руку наложать, та й діти Аммона будуть їм піддані.

¹⁵ І висушить Господь залив моря Египецького, й простягне руку свою на ріку в силі духа свого, й розділить її на сім бродів, так що й в сандалях перебрести зможеш.

¹⁶ А тоді останок народу його, що зостанесь від Ассура, мати ме шлях ще ширший, як мав Ізраїль, вийшовши з землі Египецької.

12

¹ І промовиш того дня: Славлю тебе, Господи! Ти гнівався на мене, але одвернув еси гнів твій і потішив мене.

² Оце Бог — спаситель мій: я вповаю на його й не збоюся; Господь бо — сила моя, й пісня моя — Господь; він стався мені спасенням.

³ І будете в radoщах черпати воду з жерел спасення,

⁴ І скажете тоді: Славіте Господа, призывайте ймя його; розповідайте між народами про діла його; наминайте, що імя його велике!

⁵ Сьпівайте Господеві, бо він учинив велике, — нехай дознаються про се по всій землі!

⁶ Радуйся і веселися, осадничко Сионська, бо величний серед тебе Сьвятий Ізраїлів!

13

¹ Слово пророче про Вавилон, висказане Ісаїєм, сином Амосовим:

² Підійміть знамено воєнне* на верху гори, кликніть голосно, махніте рукою, щоб наступали на ворота сих вельмож!

³ Я дав приказ тим, що їх вибрав; я покликав сильних, щоб довершили гнів мій, радіючи славою, яку даю їм.

⁴ Ось, окрик по горах, наче великої товпи людей, гомін зворушених царів та народів зібраних разом: Господь сил чинить перегляд боевого війська!

⁵ Поприходили здалека, від краю неба — і Господь і знаряддя гніву його, щоб збудити весь край.

⁶ О, ридайте, бо день Божий ближиться, — як опустошуюча сила рукою Всемогущого.

⁷ Тим то руки в кожного зомліли, в кожній людині серце заниває.

⁸ Зжахнулись; судороги й болі схопили їх, ніби породілю; стуманівши, глядять одно на одного, лиця в них зажарілись.

⁹ Наступає день Господень, день гніву палкого, щоб обернути землю в пустиню й вигубити грішників на ній.

¹⁰ Небесні зорі й сьвітила не дають із себе сьвітла; сонце, сходячи, темніє, й місяць не сьвітить сьвітлом своїм.

¹¹ Я скараю люд за зло, й безбожників за їх беззаконня; зроблю кінець гордині пишних, і впокорю надутих гнобителів.

¹² Я вчиню так, що люде будуть дорожші над золото чисте, і мужі дорожші над золото Офирське.

¹³ Тим то я потрясу небом, і земля порушиться з свого місця від гніву палкого Господа Саваота в день палаючого гніву його.

* **13:2** Так покликає Бог на Перських царів Кира й Дарія, щоб йшли Вавилон воювати, а пророк описує той напад, наче б уже й почався.

14 Тоді кожний, — мов серна, що за нею гонять, мов вівці, пустопаш лишені, — розбігнесь поміж народ свій, шукати ме сховища в землі своїй;

15 Але кого стрінуть, той пробитий буде, кого схоплять, від меча погине.

16 Діток їх вбивати муть в їх перед очима; домівки їх пограбують, жінок збесчестять.

17 Я Мидіїв на їх справлю, тим срібло байдужне, й на золото не ласі.

18 Луки їх вбивати муть малечу, не пощадять плоду в матері в утробі, око їх дітей не пожалує.

19 І Вавилон, царстов окрасу, гордощі в Халдеїв, поверне Бог у ніщо, як Содом-Гоморру.

20 Там осадник не осяде з роду та й до роду; ні Араб шатра розложить, ні пастух там із стадом буде спочивати.

21 Ні! звірре пустинне буде його залягати, а доми наповняться пугачами; жити муть там струсі, косматі малпи скакати.

22 Шакалі вити муть у домівках їх, і гієни по роскішних замках.

14

1 Близько час його*, й не загаяться дні його; бо Господь на Якова знов гляне ласкаво, знов приверне любов свою до Ізраїля; й оселить їх на землі їх рідній; прилучаться до них чужоземці, й пристануть до Якового дому.

2 І візьмуть їх народи й приведуть на їх місце†, а Ізраїль присвоїть їх собі на землі Господній за рабів і рабинь, і поневолить тих, що його в неволю були забрали, й буде він утискати тих, що його тиснули.

* 14:1 Час карі на Вавилон. † 14:2 Перські царі прикажуть своїм людям, відвести полонених жидів у їх землю.

3 І станешь тоді: як Господь тебе визволить від смутку твого й від страху й тяжкої неволі, що на тобі тяготіла,

4 То висьпіваєш у пісні побіду над царем Вавилонським і промовиш: Ось, не стало мучителя — скінчився грабіж!

5 Поломав Господь палицю в безбожних, скипетр у тиранів,

6 Що побивав люто народи ударами без'упинними, панував над племенами в гніві, докучав без міри,

7 Всі краї тепер оддыхають в спокою, з радощів сьпівають;

8 Веселяться й кипариси та й кедри Ливанські: Від коли ти заснув, нас вже не рубають!

9 Глибінь пекольна зворушилась задля тебе, щоб стрічати тебе при ввіході твоїм; всіх велетнів побудила, всіх князів землі; із престолів повставати всім царям звеліла;

10 А всі вони гуртом до тебе промовлять: Так і ти, як ми, зробився вбогим слабосилком?!

11 Гордощі твої й життє твоє шумне в пекло провалились; під тебе стеляться черви, й черви накривалом тобі!

12 Як же се ти впав із неба, досьвітная зоре? Ти розбився об землю, що топтав народи!

13 Ти ж говорив в серці своїму: Взійду аж на небо, над Божими зорями престол мій поставлю, й засяду на горі між богами, на краю півночі;

14 Взійду на висоти хмарні, рівнею тому зроблюсь, що Всевишнім зветься.

15 А тепер ти попав в пекло, — в глибінь преисподню.

16 Хто тепер тебе бачить, придивляєсь зблизька: Чи се ж той — мовляв — що хитав землю, та трусив

царствами?

17 Що в пустиню обернув сьвіт, його міста побури́в, полонянам не давав вертатись в домі́вку?

18 Всі царі в народів, всі спочивають, кожен в честі у своїй домі́вці;

19 Ти ж покинутий за гробовищем, як пуста галузка, мов одежа вбитих, мечем посічених, що їх вкидають у вапяні ями, — ти, мов те падло, що його топчуть,

20 Не будеш із ними в могилі; ти бо спустошив землю твою, вбивав народ твій: о, по віки не спогадаєш рід лиходіїв!

21 Готуйте різанину синам його за беззаконності батька їх, щоб не піднялись і не заволоділи землею, та не сповнили сьвіт ворожнечею.

22 Так, встану на них — говорить Господь Саваот — і вигублю імя Вавилону до нащадку — й сина й внука, говорить Господь.

23 І вчиню його пробутком їжа та болотом, і вимету його мітлюю, витираючою до чистого, говорить Господь Саваот.

24 Клянучись, говорить Господь сил: Як я задумав, так воно й буде; як я призначив, так і станеться,

25 Щоб стерти Ассирийця в землі моїй й розтоптати його на горах моїх; а тоді спаде з них ярмо його, й здійметься тягар із плечей в їх.

26 Так призначено, так постановлено про всі (поганські) землі, а се рука, простягнута на всі ті народи;

27 Бо се призначив Господь сил, і хто зможе те відмінити? рука його простягнута, — хто її відверне?

28 В році ж, коли вмер царь Ахаз, було ось таке пророче слово:

29 Не радуйся, земле Филістійська, що поломана

палиця, побивавша тебе; бо з кореня змиїного вийде гаспид, а плодом із його буде літаючий дракон.

³⁰ А тоді бідні стануть насичені, а злиденні безпечно будуть спочивати[‡]; твій же корінь уморю голодом, а й нащадок у тебе вигублю.

³¹ Ридайте ж, ворота[§], вий голосно, місто! Розпадешся ти, земле Филістійська; ось бо — від півночі ковпіт димом надходить, а нема втомленого в їх полках.

³² І що ж тоді скажуть вістники народу? Ось те, — що Господь утвердив Сиона, що в йому знайдуть захист убогі з народу його.

15

¹ Слово пророче про Моабіїв: Так! ніччю збурений буде Ар-Моаб* і спустошений; так! вночі збурений буде Кир-Моаб і спустошений!

² Виходить він ід Баїту й Дибону, виходить на висоти, плакати; Моаб ридає над Набою й Медевою; в усіх їх острижені голови, у всіх оголені бороди.

³ Скрізь по улицах у веріттю люде; на дахах, по ринках всі ридають, в сльозах потопають.

⁴ І Есебон і Елеала голосять; крик їх доходить аж до Яязи.

⁵ Й моє серце ридає над Моабом; втікають із його 'д Сигору, до третьої Егли; виходять, плачучи, на Лухит; по Хоронаїмській дорозі гірко голосять;

⁶ Бо висхнуть води в Нимримі, позасихають луги, трава вигорить, вся зелень ізникне.

⁷ Тим переносять вони останки добутку, та, що врятували, поза ріку Арабську.

[‡] 14:30 Народ жидівський. § 14:31 Старшини, що засідали в воротах. * 15:1 Через Вавилонців.

⁸ Плач по всій землі Моабській; Як вони голосять, чути аж в Еглаймі, плач його несеться до Беер-Елиму;

⁹ Бо вода в Дибоні взялась уже кровю; — та я наведу на Дибон іще нове лихо — левів на тих, що з Моabu повтікали, та й в краю zostались.

16

¹ Посилайте ягнята владиці землі з Сели в пустині на гору дочки Сионської;

² Дочки бо Моабійські будуть коло бродів Арнону, наче та птичка, з гнізда викинена.

³ Зложи раду, виречи присуд; розпрости над нами серед полудня, мов уночі, тїнь твою; скриї прогнаних, не видай блукаючих.

⁴ Нехай перебудуть у тебе прогнані мої Моабії; будь їм захистом перед грабіжником; бо й так зникне гнобитель, грабіж перестане, а ті, що на них напірають, щезнуть із землі.

⁵ Милосердем стане твердо в пробутку Давидовому престол правди, й засяде на нїм в справедливості суддя, що шукати ме правди й до правосуду змагати.

⁶ Про Моаба ж ми чували, — гордий він над міру, надутий і пишний та лютий, та й в слові нещирий.

⁷ Тим то тяжко заплаче Моаб над Моабом, — всі будуть ридати; о, застогнайте по твердинях Кірхарешета; вони ж спустошені.

⁸ Ниви Есевонські спустіли, та й виноградник Севамський; властники народів вигубили ті прегарні лозини, що сягали аж до Язеру; розстилались по пустині, простирались пагонцями аж поза море.

⁹ Тим і я заплачу по садах Севамських, як плакав над Язером, й поливати му сльозами тебе, Есевоне й

Елеало! не буде бо в тебе часу зборів виноградних, ані під час жнив — давних голосних радощів.

¹⁰ Замовкли жарти й веселощі по нивах розкішних, і в виноградниках не сьпівають, не веселяться; виноградар не топче в тискарнях грона: Я перервав усі веселощі.

¹¹ Тим аж стогне утроба в мене над Моабом, мов гуслі жалібні, і серце моє над Кирхарешетом.

¹² Хоч і збереться Моаб, і буде аж до утоми змагатись на висотах, та в своїх сьвятинях молитись, та йому нічо не допоможе.

¹³ Ось, яке слово виповів Господь вже давно про Моаба,

¹⁴ А тепер от як говорить Господь: За три роки, рахуючи роками наймитів, сила Моаба впаде разом із усім великим многолюдством його, а останок його буде вельми малий і незначний.

17

¹ Слово пророче про Дамаск: Ось, Дамаск вичеркуєсь зпроміж міст й обернеться в купи руйновища*.

² Городи Ароерські опустіють, — там хиба стада будуть віддихати, та й не буде кому їх полошити.

³ Не стане твердині Ефраїмової, не стане Дамаску, столиці всієї Сирії; станесь із ним те саме, що з славою синів Ізраїля†, говорить Господь Саваот.

⁴ І буде в той час; упаде слава Якова, а сите тіло в його схудне.

⁵ Стане, мов та нива по зборі пашні женцем, коли рука його вижне її, або коли визбирають колоссе в Рефаїм-долинї.

* **17:1** IV. Цар. 16, 5. 7. 9. † **17:3** З Єрусалимом.

⁶ І зостанеться в його — як се буває при оббиванню оливок — на вершку дві-три ягодки, або чотири-пять по рясних галузках, — говорить Господь, Бог Ізраїля.

⁷ А тоді вже зверне людина погляд свій на Творця свого, й очі в її позирати муть до Сьвятого Ізрайлевого;

⁸ І не спогляне на жертівники, на вироби рук своїх, і не подивиться на те, що вробив палцями своїми, на боввани Астарти та Баала.

⁹ В день той будуть утверджені міста його — ніби ті розвалини по лісах та верхах гір, що їх покидали втікачі перед Ізраїлем, — всюди буде пусто.

¹⁰ Бо ти забув про Бога, спаса твого, й не згадував про охоронну скелю твою. Ти позаводив сади, щоб у їх весело проходжались, і понасаджував лозини чужоземні;

¹¹ А коли насадив, то й запобігав, щоб воно росло, та щоб посадка твоя рано розцвівдалась; но — як прийде до зборів, не мати меш купи плодів, а смуток тяжкий.

¹² Горе! з яким шумом товпа народу (на нас) наступала! гукають, як шумить море. Що за ревіт усяких племен! ревуть, мов великі води.

¹³ Так, ревуть народи, як ревуть великі води; но Господь погрозив їм, — ось вони й розбіглись, гонені, як порох перед вітром, як пилини цьвітні поперед вихру.

¹⁴ Ввечорі — тривога, та досьвіта — вже й нема його! Ось такий пай тим, що нас обдирали, така доля тим, що нас пустошили.

18

¹ Горе краю*, що, мов крильми, сягає по той бік рік

* **18:1** Прорікаєсь кара на Етиопську країну через Ассирійців.

Етиопських,

² Що розсилає послів по морю, човнами з папіросу — по водах! О, йдіть, швидкі послі†, до народу сильного й відважного, до народу страшного з давна до нині; до народу рослого, що всіх подоліває, землю ж його розірвали ріки.

³ Ви ж, осадники всесвітні, хто живий на землі! вважайте, як на горах стяг підоймесь, і як труба затрубить, чувайте!

⁴ Бо ось як Господь сказав до мене: Я буду мовчки дивитись із мого престолу, мов тепло веселе по дощеві, мов хмарка з росою в день жнивної спеки.

⁵ Перед винозборами ж, як спаде цвіт на винограді, та покажуться спілі грони, обріже він ножем стебла, пообтинає відростки й поодкидає.

⁶ І зоставить усе хижим птицям та зьвіррям земним; й буде птаство там літувати, а зьвір зимувати.

⁷ І тоді сей люд сильний і відважний; сей народ страшний з давна до нині; народ рослий, що всіх подоліває, — принесе дар Господеві сил на місце імення Господа Саваота, на гору Сион.

19

¹ Пророче слово про Єгипет: Оце Господь, усївши на легкій хмарі, йде на Єгипет. І затремтять перед ним ідоли Єгипецькі й заніє у грудях Єгипецьке серце.

² Напущу Єгиптян на Єгиптян, брат на брата устане і друг проти друга, город проти города й царство на царство.

³ І знемощіє дух Єгипту в йому, й оберну в ніщо раду його, — й стануть вони шукати помочі в ідолів, у чарівників, у закленателів мертвих та ворожбитів.

† 18:2 Але вже чужі, від царя Ассирийського.

⁴ І подам Єгиптян на поталу панові лютому, й жорстокий царь запанує над ними, — говорить Господь, Господь Саваот.

⁵ Опадуть у морі води, і ріка стане безводна й висохне;

⁶ І змаліють течії, й перекопи Єгипецькі повисихають, очерет-рогіз пожовкне.

⁷ Луги при ріці й луки понад берегами в ріки, та й все, що при ріці посіяно, посохне, порохом розвієсь і зникне.

⁸ І заплачуть рибалки, й заридають усі, хто вудку в ріку закидав, і хто неводи в воду запуслав, — у тугу попаде;

⁹ І засмутяться ті, що лен управляють, і ткачі, що білі полотна ткали;

¹⁰ І пірвуться сїти, а всі, що завели собі саджавки на живу рибу, занепадуть духом.

¹¹ І втерляла розум старшина Зоанська; рада мудрих мужів Фараонових стала безглуздою. Як бо станете ви дораджувати Фараонові? чи може: ось то, я син давних мудрих родичів царських!

¹² А де ж вони? де твої премудрі? нехай би тепер тобі сказали, коли знають, що се над Єгиптом задумав удїяти Господь сил небесних?

¹³ Одур стали радні люде Зоанські, збилась із глузду старшина Мемфиська, звели Єгипет із дороги голови в народі його.

¹⁴ Одуру дух послав Господь на них, і ввели вони Єгипет у блуд у всіх справах його, так, як робить п'яний, що блює й в блювотині бродить.

¹⁵ І не буде в Єгипті справи, яку повели б уміло голови чи хвости, пальми чи тростина.

¹⁶ У той день будуть Єгиптяне, мов жінки лякливі, й затремтять і збояться піднятої руки Господа Саваота, що її простягне на них.

17 Юдина земля буде острахом про Єгипет; хто її згадає, затремтить перед постановою Господа сил, яку він задумав на його.

18 І тоді в Єгипті стане п'ять міст говорити мовою Канаанською, й клястися Господом сил, а одно зватись ме містом сонця*.

19 В той час стане жертвник Господень посеред землі Єгипецької, й пам'ятник Господеві посеред гряниць його.

20 І буде він знаменом і свідощвом, що Єгипецька земля під рукою в Господа Саваота; бо вони будуть покликати до Господа в тіснечі, а він пошле їм спаса й оборонника, а сей їх вибавить.

21 І відкриє себе Господь Єгиптові; й тоді впізнають Єгиптяне Господа, й приносити муть жертви й дари, й складати муть обітниці перед Господом і будуть їх додержувати.

22 І хоч скарає коли Господь Єгипет, то скарає, але й оздоровить: вони навернуться до Господа, а він вислухає й улчить їх.

23 І стане тоді широкий шлях між Єгиптом та Ассириєю, й приходити ме Ассирій в Єгипет, а Єгипті в Ассирию, і Єгипті разом з Ассиріями служити муть Господеві.

24 Тоді буде Ізраїль третим із Єгиптом і Ассириєю й настане в землі благословенне;

25 А благословити ме її Господь сил ось так: Благословен нарід мій — Єгипті, та й діло рук моїх — Ассирійці, й держава моя — Ізраїль.

20

1 Того року, як наступив Тартан* на Азот, — куди

* **19:18** „Геліополіс“ значить: місто сонця. * **20:1** Гетьман у царя Ассирійсько Сennaхерима, що тут Саргоном названий. IV. Цар. 18, 17.

послав його Саргон, царь Ассирійський, — та як він обляг Азот, а відтак і звоював його, —

² Того самого часу сказав Господь Ісаїї Амосенкові так: Йди й скинь із себе волосяне веретте, що на твоїх череслах, та й зніми обув із ніг твоїх. Він же так і зробив, та й ходив наго й босоніж.

³ І сказав тоді Господь: Так само, як слуга мій Ісаїя ходив без одежі й босоніж, на ознаку й дивовижу того, що станеться з Єгиптом і Етиопією в сі три роки, —

⁴ Так поведе царь Ассирійський полонян із Єгипту й позайманих у полонь Етиопіїв, молодих і старих, без одежі й босоніж, з голими задами — на сором Єгиптові.

⁵ Тоді злякаються й соромити муться зза Етиопії ті, що на неї вповали, та й зза Єгипту, що ним пишались.

⁶ І мовляти муть осадники того краю: От на що зійшли ті, що на їх ми вповали, що до них удавались за підмогою, щоб рятуватись од царів Ассирійських! то й як же нам рятуватись?

21

¹ Пророцтво про пустиню морську*: Як ті бурі, що на полудні лютують, оттак ійде він від степу, з страшної країни†.

² Страшне видиво показано мені: розбишака рабує; опустошник пустошить. Приходи, Еламе; облягай, Миде! всім стогнанням я зроблю кінець.

³ Від сього і в мене трясуться бедра; муки схопили мене, як болі в положниці. Я зворушивсь тим, що чую; я стрівоживсь тим, що бачу.

* **21:1** Про спустошення Вавилону, що посеред рік, наче над морем, лежав, та й многотою осадників — був, як море, багатий.

† **21:1** З Персії.

⁴ Серце тремтить у мені; мене дрож бере; нічний спокій мій перемінився у страх мені.

⁵ А вони ось, заставляють столи, розстилають накриття, — їдять, пють. Ой, вставайте, князі, — хапайте за щити!

⁶ Бо ось як сказав мені Господь: йди, постав сторожа, а він нехай перекажує, що побачить.

⁷ І побачив він їздеців, що їхали по двох на конях, на ослах, на верблюдах; і наслуховав пильно і уважно, —

⁸ І закричав, мов лев: Пане мій! ось я стою на сторожі цілими днями, не рушався з місця цілими ночами:

⁹ І ось, бачу, їдуть люде, їздеці на конях удвійню. Опісля кликнув і каже: Впав, упав Вавилон, і всі ідоли його лежать порозбивані на землі!

¹⁰ О ти, змолочений мій, сину току мого‡! Оце я чув від Господа Саваота, Бога Ізрайлевого, й се звістив вам.

¹¹ Пророцтво про Думу§: Покликають до мене з Сеїру: Стороже! яка пора ночі? стороже! яка пора ночі?

¹² А сторож відказує: Надходить поранок, та ще ніч. Коли так пильно допитуетесь, то оберніться й приходіть.

¹³ Слово пророче про Арабію: Ночуйте в лісі Арабському, подорожні Деданські!

¹⁴ Осадники країни Темайської! несіть води назустріч умліваючим од спраги; стрічайте хлібом утікаючих;

¹⁵ Вони бо від мечів втікають, од меча обнаженого, від лука натягнутого та від люті військової.

‡ 21:10 Звертаєсь до свого народу Ізраїльського. § 21:11 Про Ідумею, що звалась і Сеїром. — Пророк радить, мабуть, щоб шукали собі захисту, бо погибель близько.

16 Так бо сказав мені Господь: Ще рік, рік по счоту наймитів, — і вся Кидарова слава щезне;

17 І не багато луків зостанесь у синів Кедарових. Так сказав Господь, Бог Ізраїля.

22

1 Пророчє слово про Видивну долину*: Що се тобі лучилося, що ввесь люд твій повиходив на дахи?

2 Місто повне крику, зворушене — місто, давно таке веселе! Ой, бо повбивані твої — не мечем побиті, та й не в битві лягли;

3 Всі гетьмани твої повтікали разом, та їх спіймано, кріпко повязано; всі, хто знайшовся в тебе, повязані разом, хоч як далеко були повтікали.

4 Тим я й кажу: Зоставте мене, нехай гірко плачу! Не силуйтеся, мене розважати з поводу, що збурена дочка мого народу.

5 Се бо близько день неспокою, побою та замішанини в долині Видивній, од Господа сил (насланий): Валять мури, крик по горах розлягаєсь.

6 Несе Елам сагайдак, люде на колесницях і їздеці і Кир щитом заблищав.

7 І ось що найкрасші твої долини заповнені возами, а їздеці усталились навпроти воріт,

8 І здирають покривало з Юдеї; а ти в той день озираєшся за оружними запасами в палаті кедровій.

9 Та бачите, що вже проломи пороблено в мурі міста Давидового, й спускаєте докупи води до нижнього ставу;

10 І роздивляєтесь між домами в Єрусалимі, та й валите декотрі дома, щоб ті проломи в мурі затулити;

* **22:1** Так названий Єрусалим, що розстилався понизше гори Сионської, та її пасма — гори Морія; а слово „морія“ значить у перекладі: видінне, видово.

11 І копаєте на воду знов став запасний між двома мурами. На того ж, хто се давно вчинив, ніже озираєтесь; на того, хто задумав се все, наперед, ви й не зважаєте.

12 Ні! тоді, як Господь сил на вас накликав, щоб плакали та голосили, щоб остригали собі волоссе, й накидали на себе волосяниці,

13 Тоді у вас — веселощі та радощі були; ви кололи бики, різали овець та попивали вино; їжмо — мовляли — та пиймо, бо й так завтра будемо мертві!

14 І обявив мені в уші Господь Саваот: Не буде вам сеся безбожність прощена, аж покіль не погинете. Ось як, сказав Господь, Господь сил!

15 І сказав іще Господь, Бог сил: Ійди та ввійди до Севни, старшого в двірці коло храму, й скажи йому:

16 Що за право тобі тут, і ким ти тут, що аж собі тут гробовище вирубуєш? — Так, він вирубує собі гробовище на видному місці, витісує собі в скелі пробуток посмертний!

17 Ось, Господь перекине тебе, як дужий чоловік кидає, й здусить тебе в пилку.

18 І зівє тебе в звиток, і кине тобою, наче жмутком, у землю широко, там ти вмреш, та й підуть і твої блискучі туди колесниці, що надбав еси ти, ганьбо дому твого Пана!

19 Я зопхну тебе до долу з висоти твоєї, й скину тебе з уряду твого.

20 І тоді покличу слугу мого Еліякіма Хелкієнка,

21 І надіну на його твою одежу, й підперезу його твоїм поясом, і твій уряд передам у руки його, і буде він отцем осадникам Єрусалимським і домові Юдиному.

22 І ключ од дому Давидового зложу на плече в його: як він відчинить, ніхто не зачинить, як же він

зачинить, ніхто не відчинить.

²³ Мов гвізд у твердім місці, буде в мене вбитий, й буде він престолом слави домові отця свого.

²⁴ І буде на йому висіти вся повага батькового дому, — дітей і внуків, — наче краса всяких домашніх посудів аж до послідних музичних приборів.

²⁵ Та тоді, — каже Господь Саваот — захитаєсь гвізд†, буде вибитий з свого твердого місця, і впаде й розсиплесь весь тягар на йому; бо так говорить Господь.

23

¹ Пророче слово про Тир*: Ридайте, кораблі Тирські, бо він збурений: нема вже домів торговельних і ні-кому в ті доми входити. Так їм переказано з Хитимської країни.

² Замокніть, осадники острову, що його, бувало, купці Сидонські, плаваючи по морі, збагачали.

³ По великих водах привожено сюди зерно Сигорське, вроджай ріки (Нила), і був він торговицею народів.

⁴ Застидайсь Сидоне!† ось бо що говорить море, ся твердиня морська: (Я стала безлюдна,) наче б не мучилась народинами, не ховала хлопят, не доводила дівчат до зросту!

⁵ А як чутка долетить про Тир до Єгипту, задрожать вони від новини сієї.

⁶ Переносітьесь у Тарсис, ридаючи, ви, давні осадники острову!

† 22:25 Переднійший св'ященник Севна. * 23:1 Давне місто, що вело торгівлю з многими й далекими краями. † 23:4 Що не дав Тирові у нужді нідмоги.

⁷ Чи се ж той город ваш, що був знаний в давні давна? А нині несуть його ноги, блукатись до краях далеких!

⁸ І хто ж то призначив Тирові таку долю, що колись роздавав вінці, а купці в його були, наче князями, крамарі ж його — дуками в землі?

⁹ Призначив се Господь Саваот, щоб понизити гординю славних, щоб впокорити знатних у землі.

¹⁰ Блукай же тепер, дочко Тирська, мов ріка, по землі; нема бо вже тобі перепони!

¹¹ Він простяг руку свою понад море, затряс царства; Господь приказав, повалити твердині Канаанські,

¹² І сказав: Не будеш уже гуляти, ти, осоромлена дівиче, дочко Сидонська! Вставай, переселяйся в Киттим, — хоч і там не мати меш спокою.

¹³ Ось земля Халдейська: давно того народу не було; се Ассур дав до його почин, заложив його з тих, що жили в пустинях, а вони побудували башти собі; — а й їх домівки повалено, та й в розвалища обернено.

¹⁴ О, ридайте, кораблі Тирські, бо спустошена ваша твердиня!

¹⁵ І буде в той час, що забудуть про Тир на сімдесять років, — скільки звичайно один царь живе. По сімдесятьох же роках станесь із Тиром таке, як сьпіваєсь про блудницю:

¹⁶ Возьми цитру, ходи по місті, ти, забута блуднице! Пригравай гарно, висьпівуй багато пісень, щоб тебе собі пригадали!

¹⁷ І станесь по скінченню сімдесяти літ, що Господь навідаєсь ласкою до Тиру; й знов почне він збивати достатки, та, мов та блудниця, вабити до себе всі краї на землі.

18 Та торгівля його й користі з її будуть присвячуватись Господеві; не будуть ховати й складати їх у комори, а до тих, що живуть перед лицем Господнім, буде переходити користь із торгівлі його, щоб вони їли доситу та мали трівку одежу.

24

1 Оце попустошить Господь землю*, й вчинить її неплодною; змінить вигляд її й розсіє все, що живе на ній.

2 А що буде з народом, те саме й з сьвященником; що буде слuzі, те й панові його; що служебці, те й пані її; що з купуючим, те й з тим, хто продає; що довжникові, те й тому, хто дає позичку; що з лихварем, те й з даючим лихву.

3 Земля опустіє до щаду, й мов би злуплена буде; бо Господь вирік се слово.

4 Засумує, заніє; поникне, помарніє куля земна; поникнуть і ті, що з висока позирали на людей на землі.

5 Бо земля вся зледащіла під живучими на ній, вони бо переступили закони; змінили устави; зломали вічний заповіт.

6 Тим то пожере прокляття землю, й живучі на ній відберуть кару; за те попалені осадники землі, й не багато зостанесь людей.

7 Заплакали соком грона, захоріла винна лоза, зітхає кожне серце, — перед тим веселе.

8 Перестали веселощі з бубнами, замовкли радісні клики, занімили гуслі;

9 Вже вина не пють із сьпівом; гіркий напиток усім, що його пють.

* 24:1 На кінці сьвіта.

10 Поруйнований запустілий город, будинки замкнені стоять, ні-як входити.

11 Плачуть за вином по улицах; радощі замеркли, прогнані всі веселощі з землі.

12 В городах пустки зістались, ворота повалились.

13 А на землі буде з народами те саме, що буває, коли пообтрушують оливки, виноград обріжуть, та покінчать збірку.

14 (тільки праведні) Тільки вони піднесуть свій голос, возрадуються задля величності Господньої, голосно викликати муть із того моря.

15 Ой шануйте ж на востоці Господа, по островах морських (хваліть) імя Господа, Бога Ізрайлевого.

16 Від найдалшого краю землі чуєм пісню: „Слава Праведному!“ Я ж промовив: „Нуждо моя, нуждо моя! о горе мое! Лиходії коять лихо, й коять лихо лиходії по лиходійськи.“

17 Страх на тебе й яма й сіло, чоловіче земний.

18 Хто бо від страху втече, почувши крик страху, той впаде у яму, а хто вилізе з ями, попадеться в сіло; бо всі спусти на небі відчинені будуть, і земля буде трусом труситись в основах.

19 Земля розступиться, земля розсядеться, земля, знай, труситися буде.

20 І хитати меться, наче п'яний, гойдати меться, неначе колиска, бо беззаконності її обтяжують її; упаде вона, та й не підведеться.

21 І навідає тоді Господь військо надземне в висотах, і царів земних унизу.

22 І збере їх до купи, як вязні, у яму, та й зачинить їх разом у темниці, й по довгому часі будуть все ще кари терпіти.

23 І засоромиться місяць тоді, застидаєсь сонце[†],

[†] 24:23 Закрие собі лице — потемніє.

коли Господь сил воцариться в Сионі й в Єрусалимі‡, й перед старцями в славі засияє.

25

¹ Господи! ти Бог мій; буду тебе прославляти, буду хвалити ім'я твоє; ти бо вчинив речі дивні; задуми давні спевнились; — так!

² Ти обернув міста в купу каміння, утверджені замки — в руїну; не стало вже чужинецьких палат у місті; повіки воно не відбудуєсь.

³ Тим тебе будуть потужні народи хвалити, а города страшних народів боятись;

⁴ Ти бо був убогому захистом; охороною бідного тісного часу в него, втечищем під хуртовину, й тінню у спеку; бо лють гнобителів дихала на них, мов буря об мур.

⁵ Як жару під засуху, так погасив еси буту ворогів; як жара густою хмарою, — так пригашена побіда переважників лютих.

⁶ І приладить Господь сил на сій горі гостину для всіх народів із товстих страв, — гостину з шпігу в костях і з самих вин чистих;

⁷ І порве він на сій горі покривало, що вкриває всі народи, — покривало, ще лежить на всіх племенах.

⁸ Потоптана буде смерть по всі віки, й повтирає Господь сльози з усіх лиць, і здійме ганьбу з свого люду по всій землі; от як говорить Господь.

⁹ І скажуть того дня: Ось він наш Бог! на його ми вповали, й він спас нас! Ось він Господь, на його ми вповали, то й радуватись і веселитись мемо спаннем його!

¹⁰ Бо Господня рука на горі сій опочине, а Моаба потопче на його ж місці, мов ту солому на гній.

‡ 24:23 В пробутку небесному.

¹¹ І хоч він розпростре руки свої, як пливець до плавання простирає, то Господь впокорить гординю його разом із лукавством рук його.

¹² І твердиню височенних мурів твоїх повалить, поверне, розкине по землі в порох.

26

¹ В той день буде в землі Юдиній ся пісня сьпіватись: Місто кріпке в нас; він спасенне дав нам замість мурів і валів.

² Відчиняйте ворота, нехай ввійде народ праведний, що любить правду.

³ Твердого духом хорониш ти в повному впокої, за те, що він на тебе вповає.

⁴ Вповайте ж на Господа повіки, бо Господь Бог — се твердиня вічна.

⁵ Він поскидав тих, що згорда високо неслися, — той високий город; скинув його, поверг його, скинув у порох.

⁶ Топче його нога, ноги вбогого, стопи нуждарів.

⁷ Путь праведного рівна; ти вирівнуєш стежку праведному.

⁸ (стоячи) На стежці судів твоїх, Господи, ми вповали на тебе; до твого імени й пам'яті про тебе змагала душа наша.

⁹ Душею моєю взлітав я поночі до тебе, й духом у внутрі моєму буду шукати тебе з досьвітнього ранку; коли бо присуди твої діються на землі, тоді живущі на сьвіті навчаються справедливості.

¹⁰ Як безбожний буде помилуваний, — не навчиться справедливості; він коїти ме лихо в землі праведних, та й не буде оглядатись на Господню велич.

¹¹ Господи! ти знімав правицю твою високо, та вони не бачили її; нехай же побачать і

засоромляться ненавидники люду твого; огонь твій нехай пожере ворогів твоїх.

12 Господи! ти даруєш мир; бо ж усі справи наші ти нам устроюєш.

13 Господи, Боже наш! над нами крім тебе панували володарі другі; та ми задля тебе одного імя твоє шануєм.

14 Мертві вже не оживуть; велетні не встануть, бо ти навідався й вигубив їх, та затратив всю пам'ять про них.

15 Ти намножив люд, Господи, велико намножив; ти прославив себе, розширив грядиці землі.

16 Господи! він же тільки в нужді шукав тебе; виливав тихі молитви, коли кари твої спадали на його.

17 Мов та вагітна, як прийде час їй родити, мучиться, кричить у болях, оттак бували й ми перед тобою.

18 І ми бували вагітні, мучились, — та родили хіба вітер; спасення-добра не приспорили землі, й невірні осадники землі не попадали.

19 Та мерці твої оживуть, устануть мертві тіла! Оживайте ж, веселіться, що в порох лягли; бо роса в тебе, — роса, що живить травицю, й земля викине померших.

20 Ійди ж, народе мій*, ввійди в свої хатини; зачини за собою двері, сховайся на часинку, докіль гнів перейде;

21 Ось бо, Господь вийде з пробутку свого покарати земнородних за їх беззаконство; й земля видасть із себе кров, що повсисала; не таїти ме вже своїх убитих.

* **26:20** Здається, що се говорить Бог до померших праведників, щоб у гробах дожидали послідного суду.

27

¹ В той час покарає Господь мечем своїм тяжким, великим, потужним левиятана, що просто мчить, як і левиятана, що веться, і уба потвору морську.

² В той день засьпівайте про його — про любий виноградник:

³ Я, Господь, бережу його, що хвилини напоюю його, в ночі і в день стережу його, щоб хто не вломився в него.

⁴ В мені нема гніву; та як би хтось поставив у йому проти мене терен, чи хмизину, то я боєм пійду на його, випалю його до коріння.

⁵ Хиба він буде шукати захисту в мене, схоче мене примирити? Нехай трібує тоді мир із мною вчинити.

⁶ Колись буде, що Яков корінь запусить, пустить галузку й зацьвіте Ізраїль, та й наповнить плодами вселенну.

⁷ Чи ж він побивав його так, як побивав тих, що його побивали? Чи вбивав його так, як убивав тих, що його вбивали?

⁸ Ні! Ти по справедливій мірі покараєш його, коли його відкинеш; коли викинеш його сильним подувом своїм, як се буває того дня, коли східний лютиться вітер.

⁹ Аж сим змиєся беззаконство Якова, а користь із сього буде та, що знятий буде гріх із його, як він усе камінне з поганських жертвників пітре на порох, та й не будуть уже стояти дуброви та ідоли сонця.

¹⁰ Місто ж утверджене опустіє, домівки будуть покинені та обезлюднені, наче пустиня. Там телята будуть пастись, будуть лежати та обгризати порост у йому;

¹¹ А як він посохне, то його поломлять, і прийде жіноцтво та й спалить його. Бо то люде без розуму,

тим то й Творцеві не жаль їх буде, й не помилує їх Создатель їх.

¹² Та буде час, що Господь потрясе все від великої ріки аж по потік Єгипецький, й вас, сини Ізраїля, збере до купи;

¹³ І буде тоді: затрубить величезна труба, й посходяться ті, що в Ассирийщині вже були затерялись, та прогнано їх у Єгипет, — і поклоняться Господеві на горі свьятій в Єрусалимі.

28

¹ Горе короні гордих та п'яних Ефраїміїв, (горе) зовялому цв'іту в величній окрасі його, що розсадовився поверх гори понад урожайною долиною, та все, мов би п'яний од вина.

² Ось уже йде потужний та кріпкий (гнів) од Господа, наче злива з грядом і пагубний вихор; наче розгукана повідь розбурханих вод, і повергає його нездержною силою на землю.

³ Ногами буде потоптана корона гордині п'яних Ефраїміїв.

⁴ З квіткою ж вялою в величній окрасі його на верху вроджайної долини станесь те, що з смоквою, перед часом достиглою, що, скоро хто її вбачить, зараз простягає руку та й з'їдає.

⁵ Оного часу буде один Господь Саваот величним вінцем і короною слави для останків свого народу;

⁶ Він буде духом правосуду тим, що засідають на суд, та відвагою тим, що ворога од воріт прогонять.

⁷ Бо й вони од вина спотикаються й збиваються напоями з дороги; свьященник і пророк спотикаються від оп'яняючих нап'итків; поконані вином, ходять, мов безглузді від напою; в пізнанні похибляються, помиляються в осуді.

⁸ Столи в них повні гиду й блювотини, нема чистого місця.

⁹ А договорюють* : „Кого хоче він учити знання? кого проповіддю на розум наводити? хиба тих, що перестали їх молоком з грудей годувати, що їх няня саме від грудей відлучила?”

¹⁰ У вас усе — заповідь та заповідь, а за заповіддю знов заповідь; правило та правило, а за правилом ізнов правило; тут не багато часу (до кари), та й там не багато.“

¹¹ За се ж будуть говорити до сих людей чужинці† лепетаннем чужою мовою.

¹² До них говорили (пророки): „Оце відпочинок: дайте спочити струдженому: се буде потіха“ (наша). Та вони не хотіли слухати.

¹³ І станесь із ними по слову Господньому: заповідь на заповідь; заповідь за заповіддю; правило та правило, а за правилом ізнов правило; тут не багато, та й там не багато, — так що пійдуть і попадають горілиць і порозбиваються, і попадуться в сіть та й спіймаються.

¹⁴ Слухайте ж слова Господнього, ви зневажники, що правите народом сим у Єрусалимі:

¹⁵ Позаяк ви говорите: „Ми з смертю зробили умову, рядну вчинили ми з пеклом: коли побиваючий бич переходить ме, — він нас не досягне, бо ми втечище певне маєм у льжі, й в омані притулок надійний.“

¹⁶ За се так говорить Господь Бог: Ось я закладаю в основу камінь на Сионі, — камінь певний, угольний, великоцінний, та кріпко заложений; хто в його ввірує, той не застидаєсь.

¹⁷ І зроблю суд мірою, а справедливість — вагою, і,

* **28:9** Висьмівають науку пророків, кепкують із їх упоминів.

† **28:11** Що на край нападуть.

наче грядом, спустошене буде втечище льжи, й води затоплять місце вашого сховку.

18 І так ваші змовини з смертю розірвуться, і ваша рядна з пеклом не встоїть; і як прийде побиваючий бич, то й вас погубить,

19 Наколи переходити стане, він захопить вас; а переходити ме кожного рана, в день і в ночі, та й сама вже чутка про його переймати ме страхом.

20 Ложе буде вам надто коротке, щоб простягнутись, — укривало надто узке, щоб ним обгорнутись.

21 Бо встане Господь так, як на горі Перазимі[‡], розгніваєсь, як на долині Габаонській[§], щоб зробити діло своє, діло незвичайне, та й довершить своє діло, своє діло дивовижне.

22 Тим не жартуйте, щоб кайдани в вас не стали тугійші; бо я чув від Господа, Бога сил, — що пагуба всій землі призначена.

23 Прихиліте ж слух і послухайте голосу мого; вважайте й вислухайте, що буду до вас промовляти:

24 Хиба плугатарь день у день про свій засів оре, викидає борозди та боронить землю свою?

25 Ні; зрівнявши ниву, сіє він чорнуху, або розсіває кмин, або сіє пшеницю, ячмінь у вибраному місці, та просо.

26 Сього порядку навчає його сам Господь; він учить його.

27 Бо не молотять чорнухи валом зубчатим, ані коліс не качають по кминові, а палицею вибивають чорнуху, та й кмин — палицею.

28 Та й збіжжє вимолочують, та не роздавляють його; водять по йому молотільні колеса з їх кіньми, та розтирають.

[‡] 28:21 2. Цар. 5, 20. [§] 28:21 Ис. Нав. 10, 12.

29 І се походить од Господа сил: дивні ради його, велика премудрість його!

29

1 Горе Аріїлу* — Аріїлу, городві, що в йому жив Давид! додайте рік до року;† тимчасом нехай собі заколюють жертви.

2 Бо я стісню Аріїла, й настане плач та смуток, і буде він у мене, як аріїл.

3 Розтаборюсь я кругом тебе, й стисну тебе сторожжю чуйною, й здвигну проти тебе башти утверджені.

4 І будеш понижений; зпід землі будеш говорити; глухий буде зпід землі твій голос; голос твій буде, як у того, що з черева промовляє, й зпід персті пошептом виходити ме мова твоя.

5 Ворогів же в тебе буде, як мілкого пилу, й товп лютих, наче розвіяної полови; а станесь усе нагло, нечайно, як оком мигнути.

6 Господь Саваот навідає тебе громом, землетрусом; страшним шумом бурі та вихру, і поломем огня, що все пожерає.

7 (Але й вони борзо зникнуть) І, як сонне видиво нічне, буде товпа всіх тих народів воюючих проти Аріїла, й усіх, що на його наступили, обложили й його стиснули.

8 І, як голодному сниться, що він їсть, а прокинеться, — аж голод його мучить; та й, як багнущому сниться, що він пє, а прокинеться, — аж його вялить і жадоба палить, так буде й з роєм всіх тих народів, що проти гори Сиону будуть воювати.

* **29:1** Аріїл — лев, так названий тут Єрусалим задля своєї краси і сили. В ст. 2. Аріїл значить: баран, на заріз за гріхи призначений.

† **29:1** А тоді приїде Сеннахерим, воювати його.

9 З'умійтесь же й дивуйтесь! Вони других осліпили, та й самі осліпли; вони п'яні, хоч не від вина, — заточуються, хоч не від напою;

10 Господь бо навів на вас духа сонливого й замкнув очі ваші, — пророків[‡], та закрив голови ваші — віщих мужів.

11 І всяке пророцтво — се для вас те саме, що слова в книзі під печаттю: подають її письменному й кажуть: „прочитай її“; а той відказує: „не можу, бо вона запечатана“;

12 І передають її такому, що не вміє читати, та й кажуть: „прочитай її“; то й же відказує: „я читати не вмію“.

13 І сказав Господь: Позаяк сей нарід устами тільки близиться до мене, і язиком тільки мене шанує, серце ж його далеко відстоїть від мене, а страх їх передо мною походить із науки заповідей людських,

14 Тим і я з людьми такими незвичайно дивне диво-чудо витворю, так що мудрість у премудрих їх зникне, й розуму в їх розумних не стане.

15 Горе тим, що гадають глибоко сховатись, щоб задуму свою втаїти перед Господом; що чинять справи свої в темряві, й говорять: Хто нас побачить, хто визнає?

16 Що за безглузде! Чи ганчарь же й його глина однакі речі? Хиба ж виріб скаже про того, що його виробив: не він зробив мене? або чи ж скаже штучний утвір про того, що її виконав; він нічо не знає?

17 Чи ж за короткий, дуже короткий час Ливан не зробиться садом, а сад не будуть уважати лісом?

18 І почують у той час глухі слова книги, та й прозрять із п'їтьми й темряви очі сліпих.

‡ 29:10 Щоб ви не розуміли пророків і віщих людей.

19 І будуть страдаючі що-раз більше радуватись у Господі, і вбогі будуть веселитись в Сьвятім Ізрайлевім;

20 Бо не стане вже тих, що других з'обижали, щезнуть ті, що на сьміх підіймали, й будуть вигублені всі, що за неправдою побивались;

21 Що ошукували ближнього словами; що заставляли сіті тому, хто в воротах суду добивався, а правого на бік відсували.

22 Тим то так говорить Господь про дом Яковів, — Господь, що вивів Авраама: Яков не буде тоді стидатись, та й лице його не зблідне.

23 Бо як побачить він у себе діти свої, твір рук моїх, — то вони будуть сьвято шанувати імя моє, сьвято держати Сьвятого Ізрайлевого, й боятись Бога Якового.

24 Тоді ті, що блукають духом, спізнають мудрість, а ті, що стояли опір, навчаться послуху.

30

1 Горе синам неслухняним, — говорить Господь, тим, що задумують задуми без мене, — що ввіходять у вмови, мені супротивні, та гріхи на гріхи громадають:

2 Не спитавшись у мене, йдуть вони в Египет, щоб шукати підмоги в силі Фараоновій та захистити себе в тіні Египту.

3 Але сила Фараонова вийде вам на сором, і захист у тіні в Египті — на безчесьть.

4 Князі твої прийдуть у Зоан-город, а послы твої зйдуть аж до Ханесу;

5 Та всі вони застидаються задля того народу, що їм без пожитку; не буде од него ні підмоги, ні хісна, — хиба тільки стид і сором.

6 Ось вам смутне пророцтво про ту скотину, що мандрує в землю полуденню, через країну нужди й тіснечі, де леви та левиці, гаспиди та летючі змії; перевозять на хребтах ослячих свої добутки, й на верблюджих горбах — надбанне своє до народу, що їм нема з його вжитку:

7 Бо Египецька поміч — річ марна й даремна; тим то й накликав я: сила їх — сидіти тихо.

8 Йди ж, напиши се їм на таблиці, запиши в книгу, щоб воно в їх перед віччу, поки сьвіт сьвітом, стояло.

9 Бо се люд упрямий, діти віроломні, що не хочуть слухати Божого закону,

10 Що видючим ось як говорять: „Нічого не бачте!“ а пророкам: „Не прорікайте нам правду, говоріте, що нам любе, віщуйте, що миле*“:

11 Зійдіте з дороги, відверніться від правої путі; відсуньте нам із перед очей Сьвятого Ізрайлевого!“

12 Тим то Сьвятий ув Ізраїлі ось як говорить: Що ви слово спасенне моє відкидаєте, а вповаєте на оману й неправду, та в тому шукаєте опори, —

13 То беззаконство се буде вам, мов щілина перед розпадом, що показаласть у мурі високім, — грухне він нагло, в хвилині.

14 І він розвалить його, як розбивають глиняний горщик, розбиваючи його безпощадно, так що між куснями з його не знайдеться ні черепка, щоб із припечка взяти углика, або з криниці води зачерпнути.

15 Так бо говорить Господь Бог, Сьвятий Ізрайлів: Сидячи тихо на місці, були б ви спаслися; бо в тихості і надії вся ваша потуга; та ви не хотіли,

16 А мовляли: „Ні, ми на конях утечемо“, — за те ж і втечете; „ми на бистрих побіжимо“, — за те ж і

* **30:10** Ось таке говоріть нам:

бистрі будуть вас здогоняти!

17 Зо страху перед одним втікати ме в вас тисяча, а зо страху перед п'ятьма так розбігнетесь, що останок із вас буде, наче віха на верху гори, мов знак на горбі.

18 Та Господь жде ще, щоб вам ласку явити, здержуєсь, щоб вас пожалувати; бо Господь — се Бог правди; блажен, хто вповає на його.

19 На Сионі люд жити ме знов, знов у Єрусалимі; й не будеш гірко плакати, — він змилосердиться на голос плачу твого, й скоро його почує, — дасть відповідь тобі.

20 І дасть вам Господь хліб у горю, й воду в нужді; і вчителі твої небудуть ховатись та й очі твої будуть бачити вчителів твоїх;

21 І уші твої все будуть чути впомин їх позад тебе: Ось дорога, простуй нею! як би ви схибили вправо, чи схибили в ліво;

22 Тоді будуть ідоли в поволоці срібній, та боввани в поволоці золотій, — гидотою вам; ти повикидаєш їх, як погань, і казати меш: геть звідсі;

23 І дасть він дощ на насінне твоє, що ним поле засієш, і вроджай буде в тебе по нивах і тучен і сочен, а твій скот буде пастись тоді по широких лугах.

24 А воли та осли, що порають поле, їсти муть посолену пашу, очищену, та перевіяну лопатою.

25 І на всякій високій горі й на горбі високім забурчать бурчаки та потоки води в день великого побою, як упадуть башти.

26 І тоді засьвітить місяць сьвітлом сонця, а сьвітло соняшне буде всемеро яснійше, як сьвітло сімох днів, — того часу, як Господь рани своему люду перевяже, та погоїть синці, йому завдані.

27 Ось іде, наче з далечезного краю, імя Господне, горить гнів у його, полومه страшно палає; уста його

повні досади, язик його, мов огонь палючий;

²⁸ Подих його — мов потопний потік, що до шиї сягає, щоб витратити невірних до нащаду; й буде в челюстях невірних узда, що веде ув облуд.

²⁹ Ви ж співати мете пісні, як уночі перед сьвятами сьвятими, а на серці буде весело, як у того, що серед сопілок йде на гору Господню, до твердині Ізрайлевої.

³⁰ І загримить Господь гласом величним, і явить важку руку свою в гніву й полемі пожераючого огню; в бурі й повідді та камінному гряді.

³¹ Бо від голосу Господнього Ассур стрепенеться, жезлом ударений.

³² І при кожному ударі палицею, що йому призначена, та що її Господь на його спустить, дзвонити муть бубни й цитрі, й опустошить його безпощадною війною.

³³ Наготовлено бо вже давно Тофет[†] також і самому цареві, — а глибокий він і широкий; в кострі його багато огню й дров; подих Господній підпалить його потоком сірки.

31

¹ Горе тим, що до Єгипту за підмогою ходять, і надію покладають в конях-колесницях, тим що їх багато, а до того й в кінноті, тим що вона сильна, а на Сьвятого Ізрайлевого не зважають і до Господа не прибігають.

² Но він премудрий; він нашле лихо й не змінить слів своїх; устане він і на дом безбожників, та й проти підмоги тих беззаконників.

³ Та ж і Єгиптії — люде, а не Бог; та й їх коні — тільки тіло, а не дух. Як Господь простягне руку

[†] 30:33 Пекло.

свою, то й помічник спіткнеться, та й упаде той, що він його боронить, і всі вони згинуть укупі.

⁴ Бо ось що сказав мені Господь: Як той лев, як левин щенюк, ревучи над своїм уловом, не здригнеться, хоча б і ціла громада пастухів на його кричала, й не вступиться перед їх многотою, так і Господь сил зійде, воюватись за Сиона, й за гору свою.

⁵ Як птахи — свої писклята, так Господь Саваот окриє, захистить, вибавить, пощадить і врятує Єрусалима.

⁶ О, Ізраїльські синове, навернітесь до Того, що так далеко від його відпали!

⁷ Тоді відкине кожен свої срібні ідоли й золоті свої ідоли, що ваші руки вам на гріх робили;

⁸ І Ассур не від людського меча впаде, не людський меч погубить його; та й хоч би й втік од меча, то його діти будуть вам данину давати.

⁹ Зо страху втече він, а князі його й стягу лякатися будуть, так говорить Господь, що його огонь на Сионі, і піч у Єрусалимі.

32

¹ Буде час, що на царстві седіти ме правий, та й князі його правити муть по закону;

² Кожен з них буде, мов затула од вітру й захист в негоду; мов джерела води в пустині й тінь від високої скелі в землі безводній.

³ Очі видющих не будуть закриватись, і уші слухаючих будуть уважні.

⁴ І серце легкодушних вміти ме розважати, й недорікі язика говорити муть ясно.

⁵ Безглузлого не будуть тоді величати поважним, а про зрадливого не скажуть, що він чесний.

⁶ Ледарь бо безглуздий говорить безглуздо, та й серце його мислить про беззаконство, щоб поступати скрито; зневажати Господа, видерти хліб голодному, та відоймити напій жаждущому.

⁷ У зрадливого діяльність пагубна: він задумує зраду, щоб погубити бідачу словом ложним, яке б ні було його право!

⁸ Чесна ж людина про чесне гадає й твердо стоїть при всьому, що чесне.

⁹ Ви ж, жіноцтво, богацтвом безпечне! станьте, послушайте голосу його; дочки безжурні, прихиліть слух до словес моїх:

¹⁰ По рокові та по днях злякаєтесь, ви безпечні! не буде бо зборів винограду та й і жнив не буде.

¹¹ Здрогнітьесь, безжурні, стрівожтесь, безпечні! скиньте з себе (дорогі) одежі, а покрийте наготу вашу (дранками)!

¹² Бити муть себе у груди, (плачучи) про поле, повне достатку, — про лозу виноградною, (колись) уроджайну.

¹³ На полях у мого народу рости муть репяхи та терни, та й на всіх домах веселих у розкішнім місті.

¹⁴ Бо палати будуть покинені, веселе місто буде полишене. З Офелу та з башти постануть, замість печер, сховища диким ослам та стадам пасущим,

¹⁵ Аж покіль Господь не вилле на нас Духа з висоти, й пустиня не стане садом, а сади зробляться борами.

¹⁶ Тоді запанує в степу правда, й правосуд буде пробувати на уроджайнім полі.

¹⁷ І ділом правди буде мир, а правосуд зродить — спокій й безпеку вівіки.

¹⁸ Тоді народ мій жити ме в пробутку мира і в осадах безпечних та в спокійних займищах

щасливих.

¹⁹ Бити ме гряд на ліс, город же утоне в долині.

²⁰ Блаженні ж ви, що сієте понад усі води, й випускаєте туди вола й осла.

33

¹ Горе тобі, пустошнику*, що його не пустошено, (горе тобі) грабіжнику, що його не рабували! Бо, як скінчиш пустошити, то й тебе спустошать; а як скінчиш рабувати, то й тебе зрабують.

² Господи, помилуй нас: на тебе вповаєм; будь нам правицею з раннього ранку, й нашим рятунком у нужді!

³ Перед грозою голосу твого повтїкають народи; коли ти встанеш, розсіються невірні,

⁴ І будуть збирати добичу по вас, як гусїнниця збирає, кинуться на все, як сарана кидаєсь.

⁵ Високий Господь, що живе на висотах; він сповнить Сион судом і справедливістю.

⁶ І настануть про тебе часи безпечні, багатство спасення, мудрості й знання, а страх Господень буде скарбом твоїм.

⁷ Ось, потужні їх кричать на улицах, а послі примирні гірко плачуть.

⁸ Стало пусто на дорогах, нема подорожних; поламав він умову, повалив місто — ніщо люде в його.

⁹ Земля сумує, мліє; Ливан у стиді, завмірає; Сарон став, як пустиня, а Базан з Кармелем і листе втерjali.

¹⁰ Отже я тепер устану, говорить Господь, тепер піднімусь, здіймусь у гору.

¹¹ Вагонієте від сіна, — вродите солому; подих ваш — огонь, він же й пожере вас.

* 33:1 IV. Цар. 18.

12 І тоді будуть погане, як горюща вапна, як порубана тернина, згорять ув огні.

13 Слухайте, далекі, що я задумав вчинити, та й ви, близькі, пізнайте силу мою.

14 Затремтять грішники на Сионі; переляк огорне безбожних: хто ж зміж нас зможе жити коло огню, що все пожерає, хто з нас видержить коло вічного поломя?

15 А вже ж тільки той, хто ходить в справедливості й говорить правду; хто цурається наживи з грабежі; хто вдержує руки від підкупу, хто на задуми криваві уші затикає, й закриває свої очі, щоб зла й не бачити,

16 Такий жити ме, мов на висотах, мов за неприступними скелями схорониться; хліб його йому подасться, й вода не зсякне в його.

17 Очі твої побачать Царя в славі його, увидять землю далеку;

18 Серце твоє буде тільки згадувати про страшне минуле: де той, що лічив данину? де той, що робив перепис? де той, що розглядував башти?

19 Не побачиш більше люду жорстокого з глухою недослушною мовою, з язиком чудовищним, невторопним.

20 Подивися на Сиона, — се місто святих зборів наших, а очі твої побачать Єрусалим, пробуток мирний, незрушимий намет; стовпи його ніколи ніхто не вирве, й ні одна поворозка не пірветься.

21 Там Господь великий у нас витає, замість рік та перекопів широких; туди не ввійде ніяке веслове судно, ані корабель не перейде.

22 Бо Господь — суддя нам, Господь — законодавець нам, Господь царь наш; він спасе нас.

23 Твої ж (Ассуре) линви послабли, не вдержать щогли, не натягують вітрила. А тоді настане велике

паюванне здобичі, навіть каліки будуть жакувати.

²⁴ І ніхто з осадників не скаже: „я не здужаю“, а людям, що там будуть жити, відпустяться всі гріхи їх.

34

¹ Приступіте, народи, слухайте й вважайте, люде! Нехай чує земля й уся повнота її, вселенна й усе, що вона зродила!

² Загорівсь бо гнів Господень на всі народи, й досада його — на всю многоту їх. Він наложив на їх проклін, передав їх на заріз;

³ Щоб їх повбивано й порозкидано; трупи їх щоб гноем узялись, та щоб гори од крові їх розмоклись.

⁴ І зотліє все військо небесне^{*}, й небо звинеться, мов звиток книжний[†], і військо його поспадає, як лист із лози виноградної спадає, та як зовялий лист із смокви.

⁵ Бо, наче упився (досадою), меч мій на небі; і ось, він сходить тепер суддею на Едом[‡], і на народи, що на них я проклін наложив.

⁶ Меч Господень пересякне кровю, потучніє від жиру, од крові з баранів та козлів, від їх почнього туку; в Босорі[§] справить Бог сю жертву й велику різанину в землі Едома.

⁷ Буйволи впадуть з ними, телята з волами, земля впеться їх кровю, й порох від тука стучніє.

⁸ Бо надходить день Божої пімсти, час відплати за Сиона.

⁹ Ріки його візьмуться смолою, а порох у йому — сіркою, і стане земля в йому горіющою смолою;

^{*} **34:4** Всі сьвітила. [†] **34:4** У давнину звивано рід довгого паперу на валок. [‡] **34:5** На Ідуміїв, а з тим і на всіх невірних.

[§] **34:6** Місто в Ідумії.

10 І ні в день, ні в ночі не вгасати ме, вічно буде підніматись дим із неї, та й від роду до роду лежати ме степом безплідним; по віки вічні ніхто не ходити ме по ній.

11 Пеликан з їжаком заволодіють нею, та пугач з вороном оселяться на ній, і протягнуть, неначе, по ній шнур до спустошення й вагу, щоб у ніщо її обернути.

12 Нікого не буде з тих значніх, що їх за царів вибірали, і всі князі їх будуть — нічо.

13 І позаростають двори її тернівками; кропивою та бодяками — твердині її; будуть жити в ній шакалі, а струсі гнізда собі мостити.

14 І коти дикі будуть із шакалями там зустрічатись, а рогаті духи один із одним перекликатись; там нічна мара буде оддыхати, і знайде собі впокій.

15 Там крилата гадюка гніздитися буде на яйцях, виводити ме діти й під себе збирати, та й яструби будуть там збиратись один до одного.

16 Відшукайте колись в (сій) книзі Господній та прочитайте; ні одно із сього не залишить прийти, та й не переміниться одно другим. Його бо самого уста се повеліли, й його самого дух збере їх.

17 Сам він кидав їм жереб, і його рука розділила їм її під міру; по віки будуть вони володіти нею, від роду й до роду жити муть на ній.

35

1 Возвеселиться пустиня й суха земля, возрадуєсь країна безлюдна й зацьвіте нарцизом;

2 Велично цьвісти ме й радіте, буде веселитись-сьпівати; красота Ливану буде їй дана, розкіш Кармеля й Сарону.

³ Підкріпляйте овялі руки, додавайте сили колінам хитливим;

⁴ Скажіте млявим на душі: будьте мужні, не бійтеся; ось Бог ваш; прийде пімста, відплата від Бога; він прийде спасти вас.

⁵ Тоді прозрять очі в сліпих, і уші в глухих відтворяться.

⁶ Тоді хромий підскочить, як олень, а язик в німого піснею озветься; бо проторгнуться в пустині води, й в степу — потоки.

⁷ І обернеться безвідде в озеро, а земля прагнуща — в джерела водні; на леговищах шакалів, де вони спочивали, буде рогіз та сїтник зеленіти.

⁸ І постане там дорога, а тая дорога назветься дорогою съвятою; не ходити ме шляхом тим ні один нечистий, — він їм одним буде служити; хто ходити ме тим шляхом, той не зблукаєсь, хоча б і як був недоумний.

⁹ Лева там не буде, ні звїр хижий на його не ступить; ні, він там не знайдеться; ходити ним будуть — самі лиш спасені.

¹⁰ Вернуться визволені Господом; із радісними піснями прийдуть на Сион; і радість вічна буде над головою в їх; радощі й веселощі знайдуть вони, а смуток і воздыханне від них віддаляться.

36

¹ І сталось у чотирнайцятomu році царювання Езекіїного*, наступив царь Ассирийський Сеннахирим на всі утвержені городи Юдині та й поопановував їх.

² І послав царь Ассирийський Рабсака з Лакхиса до царя Езекії з потужним військом, і він отаборився

* 36:1 IV. Цар. 18, 13. і дальше.

коло водопроводу з вижнього ставу по дорозі до красивого поля.

³ І вийшли до його Еліяким Хелкієнко, що доглядав палат, та Себна, царський писарь, та Йоах Асафенко, літописець.

⁴ І каже їм Рабсак: Скажіте Езекії: Так говорить великий царь, царь Ассирийський: Що се за надія, на яку ти вповаєш? На що ти вповаєш?

⁵ На мою думку — се самі пусті слова, а до війни треба розумної ради й сили; на кого ж ти вповаєш, що відорвався від мене?

⁶ Ось, ти задумав опертись на Єгипет, — на тую надломану тростину, що кожному, хто обіпреться на неї, забеться в руку й проколе її. Такий той Фараон, царь Єгипецький, до всіх, що покладають у його надію.

⁷ Коли ж відкажете мені: Ми на Господа, Бога нашого, вповаємо, то чи ж се не той самий, що його висоти та жертівники поносили Езекія, повелівши Юді й Єрусалимові: Перед сим тільки жертівником ви маєте поклонятись.

⁸ Оце ж увійди в умову з моїм паном, царем Ассирийським: — я дам тобі дві тисячі коней; тільки чи здобудешся на стільки їздеців до них?

⁹ Як се ти думаєш відперти, хоча б одного з гетьманів самих менших рабів пана мого, вповаючи на Єгипет задля колесниць його й комонника?

¹⁰ Хиба я без Господньої волі наступив на сю землю, щоб її спустошити? Сам Господь сказав мені: Ійди проти цієї землі та спустош її.

¹¹ І сказали Еліяким та Себна та Йоах Рабсакові: Розмовляй з рабами твоїми по сирийській, бо ми розуміємо, а не розмовляй з нами по юдейськи в слух людей, що стоять на мурі.

¹² Рабсак же відказав: Хиба ж мій пан послав мене

тільки до твого пана й до тебе, щоб сі слова сказати? Нї, також і до тих людей, що сидять на мурі, щоб вкупі з вами ковтати власне кало своє й мочу свою пити?

¹³ Тут виступив Рабсак і промовив голосно по юдейськи: Слухайте слова великого царя, царя Ассирийського!

¹⁴ Так говорить царь: Нехай вас Езекія не баламутить, він бо вас не врятує;

¹⁵ І нехай не розважає вас Езекія надією на Господа, говорючи: Господь вирятує нас і не подасть города сього на поталу цареві Ассирийському.

¹⁶ Не слухайте Езекії, так бо говорить царь Ассирийський: Зробіте примирре зо мною та й вийдіть до мене, так їсти мете кожен ягоди з винограду свого й з смоковниці своєї, і пити мете воду з колодязя свого,

¹⁷ Аж покіль я надійду та візьму вас у землю, однакову з вашою, в землю, повну зерна й винового соку, в землю повну хліба й виноградників.

¹⁸ Нехай же не зводить вас Езекія, говорючи: Господь вирятує нас. Хиба ж боги народів урятували, кожен свою землю, з потали в царя Ассирийського?

¹⁹ Де боги Ематські й Арпадські? де боги Сефарваїмські? Хиба ж вони вирятували Самарію з моєї потали?

²⁰ Котрий з усіх богів сих земель вирятував свою землю з руки моєї? І чи ж спасе Господь Єрусалим із моєї потали?

²¹ І мовчали вони мовчки, не відказали йому ні словом, так бо гласив наказ царський: Не відказуйте йому.

²² І прийшли Еліяким Хелкієнко, домозверхник, та Себна, писарь, та Йоах Асафєнко, літописець, в роздертих одежах до Езекії та й оповіли йому, слова

Рабсакові.

37

¹ Як почув се царь Езекія, то роздер одіж на собі, обгорнувся волосяним вереттем і пійшов у дом Господень;

² Еліякіма ж, палатозверхника, та Себну, писаря, вкупі з старшими сьвященниками, обгорненими волосяним вереттем, послав до Ісаїї Амосенка.

³ І промовили вони до його: Так говорить Езекія: Днем смутку й кари та сорому є сей день, дитина бо доросла до отворення матерньої утроби, та нема снаги вродити.

⁴ Може чує Господь Бог речі Рабсакові, що його послав пан його, царь Ассирийський, зневажати живого Бога, й поругати словами, що їх чув Господь, Бог твій; вознеси ж молитву за тих, що zostались іще в живих.

⁵ Як прийшли слуги царя Езекії до Ісаїї,

⁶ Сказав їм Ісаїя: Промовте до пана вашого так: Так говорить Господь: Не лякайся тих речей, що чув еси, а якими зневажали мене кметі царя Ассирийського.

⁷ Ось я пошлю на його духа, й прийде до його звістка, й вернеться він у свою землю, а я вбю його мечем у його ж землі.

⁸ І вернувся Рабсак, і знайшов царя Ассирийського, що облягав Либну; бо був перечув, що той від Лакхиса відступив.

⁹ І перечув він про Тиргака, царя Етиопського, й сказано йому: Ось він вирушив, щоб на тебе вдарити, то послав удруге послы до Езекії й повелів сказати йому:

¹⁰ Промовте так до Езекії, царя Юдейського: Нехай тебе не ошукує Бог твій, що на його вповаєш,

думаючи: Єрусалиму не подасть він цареві Ассирійському на поталу.

¹¹ Ти ж чував сам, що царі Ассирійські зробили з усіма землями, як розпростерли на їх проклін; а ти б то врятувався?

¹² Хиба ж боги в народів, що їх батьки мої в ніщо пообертали, вирятували їх, — як от Гозан, та Харан, та Резеф та людей Еденських в Талассарі?

¹³ Де царь Ематський і царь Арпадський і царь в городі Сефарваїмі, в Ені та Івві?

¹⁴ І взяв Езекія письмо з рук поселських і, прочитавши його, пійшов у храм Господень, та й розгорнув його Езекія перед Господом;

¹⁵ І моливсь Езекія Господеві й говорив:

¹⁶ Господи сил, Боже Ізраїлів, що престолуєш над херувимами! ти один — Бог над усіма царствами земними; ти сотворив небо й землю.

¹⁷ Прихили, Господи, ухо твоє й почуй; позирни, Господи, очима твоїми й побач! Почуй слова Сеннахеримові, що переслав мені на зневагу живого Бога!

¹⁸ Справді, Господи, царі Ассирійські попустошили всі народи й землі,

¹⁹ І повкидали в огонь боги їх; та то не боги, а робота рук людських, дерево й камінь, тим вони їх і обернули в ніщо.

²⁰ Тепер же, Господи, Боже наш, визволь нас із його потали, щоб зрозуміли всі царства земні, що ти, Господи, Бог єдиний.

²¹ І послав Ісаїя Амосенко до Езекії сказати: Так говорить Господь, Бог Ізраїлів: Те, про що молився еси що до Сеннахерима, царя Ассирійського, я вислухав, —

²² Се слово, що про його виповів Господь:

Погордить тобою й насьміється з тебе дівиця-доч Сиону; позад тебе похитає головою дочка Єрусалиму.

23 Кого ж бо ти зневажав і поругав? Проти кого се ти голос підняв, і так згорда глянув очима? На Сьвятого в Ізраїлі!

24 Ти через кметів своїх Господа ганьбив та сказав: Многими колесницями моїми я на верхи гірні знявся, — на ребра Ливану, та й порубав я кедри там високі, й найкрасші кипариси його, й добрався аж до крайних гряниць його, до найгусчого саду його;

25 І докопувався і пив воду, й висушував стопами ніг моїх всі перекопи в Єгипті.

26 Чи не чув же ти^{*}, що я се все наготовив? у давнезьні ще давна постановив се, а тепер сповнив тим, що ти опустошуєш утверджені міста в купи румовищ;

27 Що осадники їх немощні, дрожать і соромляться; вони поробились, мов на полі зілле, мов никла зелень на кришах та збіже — загоріле, нім в колос убралось.

28 Чи седиш ти, чи виходиш, чи входиш, — усе я знаю, знаю й те, як ти проти мене буєєш;

29 За твою буту проти мене, та що твоя гординя до мого дійшла слуху, я тобі в ніздра каблучку заправлю, й зубела мої у рот твій (заложу), й заверну тебе тим же шляхом, яким сюди прийшов еси.

30 І ось тобі, Езекию знамено: Сього року їсти мете те, що вирросло з витрушеного зерна, а в другому році — самосівне (від кореня), у третьому ж році сійте й жніте й насаджуйте виноградники та й споживайте плод їх.

31 І що з Юдиного дому ще зісталось, те пустить знов корінне внизу й появить плід угорі;

^{*} **37:26** Се говорить Господь.

³² Бо з Єрусалиму зійде (мов трава) останок, а те, що врятуєсь — із гори Сиону. Ревнування Господа сил се вчинить.

³³ Тим Господь ось так говорить про царя Ассирійського: Не ввійти йому в сей город, і стріли туди не пустить, не приступить до його під щитом, і не насипле кругом його валу:

³⁴ Тим самим шляхом, що прийшов ним, він вернесь, а в місто се він не ввійде, — говорить Господь.

³⁵ Город сей я боронити буду, щоб його спасти — задля себе й слуги мого Давида.

³⁶ І вийшов ангел Господень та й убив у таборі Ассирійському сто вісімдесят і п'ять тисяч чоловіка, й як повставали рано вранці, — аж се самі мертві тіла.

³⁷ І рушив Сеннахерим, царь Ассирійський, та й відступив, а вернувшись, жив у Ниневії.

³⁸ І як молився він раз у храму свого бога Нисроха, вбили його мечем сини його, Адрамелех та Шарезер, і повтікали ув Арарат-землю, а син його Асардан настав царем замість його.

38

¹ Того часу занедужав Езекія на смерть. І прийшов до його пророк Ісаїя Амосенко й рече до його: Так говорить Господь: Упорядкуй дом твій, бо вмреш, не одужаєш.

² І повернувся Езекія лицем до стіни, й молився Господеві сими словами:

³ Ой Господи! спогадай же, що я щиро й неподілимим серцем ходив перед лицем твоїм і чинив те, що тобі до вподоби. Та й заплакав Езекія в голос.

⁴ І прийшло слово Господнє до Ісаїї таке:

⁵ Ійди й промов до Езекії: Так говорить Господь, Бог предка твого Давида: Почув я молитву твою, побачив сльози твої і ось я придам тобі віку ще п'ятнайцять років;

⁶ Ще ж визволю тебе й сей город із потали в царя Ассирийського, й берегти му сей город від нападу.

⁷ І ось що буде тобі знаком од Господа, що справдить Господь слово, яке виповів:

⁸ От я заверну на десять ступнів назад тїнь сонячну, що пройшла вже на сонцевказові Ахазовому. І вернулося сонце на десять ступнів, що пройшло по сонцевказу.

⁹ Молитва Езекіїна, царя Юдейського, як він нездужав, та й знов одужав од своєї недуги:

¹⁰ Я сказав був собі: в середині літ моїх маю оце відійти до воріт преисподньої; однято мені останок віку мого.

¹¹ І говорив я: Не побачу вже Господа Бога (в дому його) між людьми живими; не побачу й людини зміж тих, що живуть на сім сьвіті;

¹² Домівка моя розбираєсь із місця та й забіраєсь од мене, як будка пастуша; перетяте, мов (нитка) у ткача, життє моє. Так, він відотне мене од основи; день і ніч ждав я, що ти пошлеш уже кінець життю мойму.

¹³ Я ждав до ранку; він бо, як лев, покрушив кості мої; день і ніч думав я, що тут-тут нашлеш кінець мені.

¹⁴ Наче журавель, як пискля у ластівки, пищав я, тужив як голуб, сумно гляділи в небо очі мої: Господи, я придавлений, рятуй мене!

¹⁵ Що ж казати мені, коли він так сказав і вчинив? Тихо буду переходити (в гадках) кожний рік жинні моєї, споминати горе серця мого.

¹⁶ Господи! так усі живуть, — сим кріпиться й жие

дух мій; та ти оздоровиш мене, — подаруєш життя мені.

¹⁷ Та ось — гіркість моя вийшла мені на добро; ти бо вирвав душу мою від ями погибельної, кинув позад себе гріхи мої.

¹⁸ Бо не безодня славить тебе, не смерть вихваляє тебе, не ті, що лягли в могилі, вповають на твою правду.

¹⁹ Живий, — тільки живий прославляє тебе, як я оце тепер; за те ж буде отець переказувати дітям вірність твою.

²⁰ Господь — моя поміч; тим то ми будемо по всі дні життя нашого при голосі струн висьпівувати пісні в домі Господньому.

²¹ І звелів Ісаїя принести смокви та обложити болячку, а він одужає.

²² І питав Езекія: Який знак, що я ходити му в дом Господній?

39

¹ Того часу прислав Беродах Баладан Валаданенко, царь Вавилонський, письмо та подарунки Езекії, бо перечув був, що він лежав у недузї, та одужав.

² І зрадїв Езекія послами та й показав їм свою скарбівню, срібло й золото й пахощі й дорогі мастила й всю скарбівну комору свою, та й усе, що було в скарбівнях у його: не було нічого, чого б не показав їм Езекія у своїй палаті й в усьому обсязі панування свого.

³ І прийшов пророк Ісаїя до царя Езекії, й спитав його: Що говорили сі люде й звідки приходили вони до тебе? І відказав Езекія: Із далекої землі прийшли вони до мене, з Вавилону.

⁴ І поспитав Ісаїя: Що бачили вони в палатах у тебе? І каже Езекія: Бачили все, що є в палатах у

мене; нема нічого в скарбівнях у мене, чого б я не показав їм.

⁵ І сказав Ісаїя до Езекії: Вислухай же слово Господа сил:

⁶ Прийде час, що все, що є в твоїх палатах, та що попризбірували батьки твої по сей день, буде перевезено в Вавилон; нічого не зостанеться, — глаголе Господь.

⁷ І з твоїх синів, що вийдуть із тебе, що ти появиш, поберуть вони й будуть вони скопцями в палаті у царя Вавилонського.

⁸ І каже Езекія до Ісаїї: Благе слово Господнє, що ти переказав, — бо думав собі: однакже мир і гаразд буде за живота мого.

40

¹ Утішайте, втішайте мій нарід, говорить Бог наш;

² Промовляйте до серця Єрусалимові й вістіте йому, що час боротьби його вже скінчився, що неправедність його вже надолжена, бо він прийняв аж удвоє за гріхи свої з руки Господньої.

³ (Се дасть ся чути) голос покликуючого в пустині: Стеліть дорогу Господеві, рівняйте в степу стежки Богу нашому;

⁴ Всякий видол нехай заповниться, а всяка гора й горб нехай униз подадуться, всякі закрути нехай випростуються, й місця нерівні вирівнюються.

⁵ Бо явиться слава Господня, й побачить всяке тіло (спасенне од Бога); так бо сказали уста Господні.

⁶ Голос покликує: Вісти! А я сказав: Що вістити? (Ось що:) Всяке тіло — трава, й всяка краса його — в полі цвітка.

⁷ Засихає трава, вяне цвіт, коли подує на його подих Господень: так і люде — трава.

⁸ Засихає трава, вяне цвітка, слово же Бога нашого тріває по всі віки.

⁹ Взіди ж із веселою вістю на гору, Сионе! Кликни голосом із усієї сили, Ерусалиме, подаючи вість благу! кликни, не бійся; скажи містам Юдейським: Ось він, — Бог ваш!

¹⁰ Ось, йде Господь у потузі, в його руці — власть. Ось, нагорода його з ним; так, заплата його перед лицем у його.

¹¹ Як пастирь, пасти ме він стадо своє; на руки ягнятк брати ме він і носити їх на грудях у себе, а дійні водити.

¹² *Хто б то вичерпав пригорщею воду, хто пяддю виміряв небеса; хто змістив у міру пил земний, зважив на вазі гори, а на тарілках вагових — горби?

¹³ Хто збагнув дух Господень, був радником йому і вчив його?

¹⁴ З ким він радиться, хто наводить його на розум, вказує правду, навчає його знання, або показує дорогу до мудрості?

¹⁵ В його люде — мов крапля з відра, а на вазі важать за пилінку. Мов порошок підійме він острови.

¹⁶ Мало в його всього Ливану на дрова до жертви, мало всіх стад його на всепаленне.

¹⁷ Всі народи перед ним — ніщо, менш пустого нічого значать вони в його.

¹⁸ Так кому ж ви уподобите Бога й хто йому рівня?

¹⁹ Виливає мистець ідоли, золотарь золотить їх, та начіплює їм ланцюжки срібні.

²⁰ Неспроможний же про такий принос, вибирає тверде дерево, вишукує умілця, щоб зробити боввана, що стояв би непорушно.

* **40:12** Тут додає: Та він же і всемогутий.

21 Чи то ж ви не знаєте? чи ви не чували? хиба же вам не говорено від початку? хиба ж не навчилися із основ землі?

22 Се ж він є той, що над кругом земним престолує, а живуці на йому — хиба тільки, як саранча перед ним; він простер небеса, мов намітку тоненьку, й розширив їх, мов намет на житло.

23 Він князів у ніщо обертає, й суддів земних — у пусту марницю.

24 Ледві в землю посаджено їх, ледві їх посіяно й в землі пень їх вкорінився, — дихнув він, і ось вони зівяли й поніс їх вітер, як солону.

25 Хто ж у вас рівня мені, хто подобен? — говорить Святий.

26 Позирніть лиш у гору очима й побачте, хто се сотворив? хто військо небесне виводить по його лічбі? А всіх їх кличе він на імя, й в великій потузі й силі своїй не дає він ні одному згубитись.

27 Як же се ти, Якове, говориш і кажеш, Ізраїлю: Дорога моя закрита перед Господом, справи мої забуті Богом моїм.

28 Чи ще ж ти не збагнув, чи сього не чував еси, що вічний Господь Бог, творець усієї вселенної, без'утомний і на силах не впадає, та й що розум його недослідимий?

29 Він же додає сили втомленому й підкріплює знемоцілого.

30 І молодіж, буває, знеможе — ослабне, та й мужі впадають на силах,

31 Тільки хто на Бога вповає, в того сила відновлюєсь; підніме крила, як орел, побіжить і не вмучиться, піjde і не втомиться.

41

¹ Слухайте мовчки мене, острови, ви же, народи,

поновіте свою силу, а тоді приступіть й говоріть;
станьмо разом на суд.

² Хто збудив-покликав од сходу мужа праведного*,
велів йому йти за собою, підневолив йому народи та
покорив царів? Та ж се він обернув їх мечем його в
порох, — луком його в солому, рознесену вітром.

³ Ось, він уганяє за ними, верстає байдужно
дорогу, якою ніколи не ходив своїми ногами.

⁴ Хто се вчинив і довершив? Той, хто від почину
покликає до життя народи. Я — Господь, первий (з
усього) й останній, я — все той самий?

⁵ Побачили острови й полякались, крайни землі
затремтіли. Вони посходились до купи;

⁶ Кожен помагає свому товаришові й приговорює
своєму братові: кріпись!

⁷ Мідник додає духа виливальникові, а той, що
бляшки вигладжує, кріпить того, що виковує на
ковалі, та собі приговорює: добре споєне, та ще й
цвяхами збиває, щоб добре держався.

⁸ Ти ж, Ізраїлю, слуго мій, ти, Якове, вибраний у
мене, ти, Авраамове, друга мого, насінне, —

⁹ Ти, що я його взяв від кінців землі, та покликав
від її окраїн, і сказав тобі: ти мій слуга, я вибрав тебе
й не одкину тебе,

¹⁰ Не бійся, бо я з тобою; не лякайся, бо я — Бог
твій; я додам тобі сили, буду помагати, і піддержу
тебе вірною правицею моєю.

¹¹ Ось, стидом і соромом окриються всі отті, що
проти тебе лютують; в ніщо обернуться й погинуть
супротивники твої.

¹² Будеш їх шукати, й не знайдеш їх, тих ворогів
твоїх; ті, що проти тебе ярились, маномою почезнуть;

* 41:2 Авраама.

13 Я бо, — Господь Бог твій; я держу тебе за руку-правицю; я говорю тобі: не лякайся, я помагаю тобі!

14 Не бійся, Якове, червяку мій, Ізраїлю, малолюдку, — я помагаю тобі, — говорить Господь, твій відкупитель, Сьвятий Ізраїлів.

15 Я зроблю тебе валом зубчастим, новим, гострим; молотити меш гори, розтирати горби на мілкий порошок.

16 Віяти меш їх, а вітер буде розносити їх, ти ж Господом будеш радоватись, хвалитись Сьвятим Ізраїлевим.

17 Злиденні й убогі шукають води, — не знаходять; сохне язик їх від згаги; я ж, Господь, почую їх, я, Бог Ізраїлів, не опушу їх.

18 На горах вітворю ріки й бурчаки по байраках; озером степ ізроблю, а сухі суходоли — повними криничин.

19 Засаджу пустиню кедром, сосною, оливою й миртом; украшу степ явором, буком та кипарисом,

20 Нехай бачять і знають і розумно всім буде, що рука Господня вчинила все те, й Сьвятий Ізраїлів се сотворив.

21 Тепер же прийдіть ви, з справою вашою, говорить Господь; подайте докази ваші, говорить царь Яковів.

22 Нехай вони приступлять і скажуть нам, що має настати; нехай звістять що-небудь передом, заки ще постало, а ми станемо умом доходити та й збагнемо, на який кінець воно вийшло, — нехай скажуть нам наперед, що ще буде.

23 Будуцину возвістїте, нехай же ми знаєм, що ви боги, або зробіть що-небудь, добре або хоч і лихе, щоб ми здивовались, та разом із вами побачили.

24 Та ви — ніщо, та й витвір ваш неварт нічого; гидота той, хто вас вибирає.

25 Я розбудив його[†] від півночі, й він прийшов; та й на сході сонця буде він призивати ім'я моє, й топтати можних, як болото, й місити, мов той ганчар глину.

26 Хто звістив се з початку, щоб ми те знали, хто задалегідь наперід, — щоб ми могли були сказати: Се правда? Ні, ніхто не звістив, ніхто не чув із вас слова!

27 Я первий сказав Сионові: Ось він! і дав Єрусалимові благовістника.

28 Я розглядався, та не було нікого, й між ними не найшовся порадник, щоб я міг запитатись, і мені відказано.

29 От-що: всі вони — одно ніщо, й вироблено їх надармо; вітер порожній — божища їх!

42

1 Ось, слуга мій, що я за руку держу його; вибраний мій, що його вподобала собі душа моя. Я положив духа мого на него; він звістить народам суд справедливий.

2 Не крикне він; не піднесе голосу, гнівний; не дасть почути його на улицах.

3 Тростинки приломленої не доламле, й льону, що куритись почав, не погасить; по правді він буде суд судити.

4 Не ослабне, не втомиться, аж покіль твердо суд свій і правду поставить на сьвітї; на ймя ж і науку його вповати муть острови.

5 Ось так говорить Господь, що створив небеса й напаяв їх; що розпросторив землю з усім, що вона

[†] 41:25 Авраама й його потомність.

родить, та що дає дихання людям на ній і дух
ходячим по ній:

⁶ Я, Господь, покликав тебе на правду, й буду
держати тебе за руку, й берегти тебе, й поставлю
тебе у завіт народам, за світло невірним;

⁷ Щоб очі сліпим одчиняти; щоб виводити в'язнів із
в'язниці, а сидячих у темряві — з темниці.

⁸ Я Господь; се ім'я моє, і не поступлюся славою
моєю кому іншому, величчю моєю — бовванам.

⁹ Давно обіцяне вже спевнилось, а що буде, я
возвішу; нім воно станесь, я звіщу вам.

¹⁰ Сьпівайте ж Господу нову пісню, оддавайте
хвалу йому від кінця до кінця світу; плаваючі по
морі і все, чим воно повне — острови й ті, що живуть
на них.

¹¹ Нехай озветься голосно пустиня, й міста її,
оселі, де живе Кедар^{*}; нехай радісно загомонять, що
живуть на скелях, нехай викликають із верхів
гірських.

¹² Нехай віддають Господу честь, і хвалу його
розголошуть по островах.

¹³ Господь виступить, мов велетень; як воєвода,
розбудить завзяте; кликне, підніме крик боєвий, і
явить себе сильним проти ворогів своїх.

¹⁴ Довго я мовчав, терпів, здержувавсь; тепер же
буду кричати, немов породіля; буду валити й все
поглочувати;

¹⁵ Попустошу гори й горби, і всю зелень їх посушу,
островами ріки пороблю, осушу озера;

¹⁶ І поведу сліпих по дорозі, якої зроду не знали,
незвісними їм дорогами буду їх проважати; темряву
вчиню їм світлом, криві дороги — простими; оттак
я їм учиню, та й їх не покину.

* **42:11** Араби.

17 Тоді повернуться взад, і окриються великим соромом, що на своїх ідолів вповали, та до бовванів промовляли: Ви боги наші.

18 Слухайте ж, глухі, дивітесь, сліпі, щоб побачили.

19 Хто ж такий сліпий, як слуга мій, і глухий, як посел мій? Хто такий сліпий, як той, що я полюбив його, такий сліпий, як раб Господень?

20 Много бачив ти, та не заперічав; слух у тебе був отворений, та ти не чув.

21 Господь зволив задля правди своєї звеличити та прославити закон;

22 Та се нарід розбитий та розграблений; всі вони повязані (гріхами), мов у ямах підземних, мов зачинені в темницях; за те ж і стали вони здобичею та й нема їм вибавителя; вони забрані, а нікому сказати: верни їх назад!

23 А хто зміж вас прихилив до сього слух, вслуховався та розмірковував, що з того буде?

24 Хто ж віддав Якова на спустошенне, а Ізраїля в здобичу? чи то ж не Господь, що проти його ви грішили? бо не хотіли вони ходити дорогами його, не слухали закону його.

25 От і вилив він на них ярость гніву свого, і лють війни: запалала вона кругом них поломем, та вони не заперічили; горіла в них, та вони не зміркували того серцем.

43

1 А тепер так говорить Господь, творець твій, Якове, той, що утворив тебе, Ізраїлю: Не лякайся, бо я тебе визволив з неволі, дав тобі імя: ти мій.

2 Чи ти через води йти меш, — я з тобою, чи через ріки, ти не потонеш; чи пійдеш через огонь, не попечешся, і поломє не обпалить тебе.

³ Я бо твій Господь, Сьвятий Ізраїлів — спаситель твій; я оддав у викуп за тебе Єгипет, Етиопию й Сабу.

⁴ Дорогий в очу ти в мене, многоцінний і любий мені; то ж я віддам других людей за тебе, й — народи за душу твою.

⁵ Не лякайся, бо я з тобою; від сходу сонця приведу твоє насінне, позбіраю тебе від заходу.

⁶ Півночі скажу: Оддай їх; а полудню: Не вдержуй; приведи сини мої здалека й дочки мої від окраїн землі;

⁷ Кожного, хто називається імям моїм, кого я сотворив на славу мені, кого з'образував і устроїв.

⁸ Виведи сліпих, що мають ніби зрячі очі, і глухих, що ніби мають уші.

⁹ Нехай зберуться всі народи разом, зйдуться всі племена до купи. Хто ж зміж них проповів се наперед? нехай скажуть, що було од початку; нехай поставлять свідків від себе й докажуть, щоб, вислухавши, можно сказати: Се правда!

¹⁰ А мої свідки, — говорить Господь — ви й слуга мій, що я його вибрав, щоб ви знали й вірили мені та й зрозуміли, що се — я: передо мною не було Бога, та й опісля не буде.

¹¹ Я, я — Господь, та й нема спасителя крім мене.

¹² Я прорік та й спас, так як заповів; а иншого не було в вас, проте ви свідки у мене, що я — Бог, говорить Господь.

¹³ Із віку й віку я — той самий, і ніхто не врятує од руки моєї; я вчиню, а хто те переіначить?

¹⁴ Так говорить Господь, ваш відкупитель, Сьвятий Ізраїля: Задля вас я, наче б уже післав у Вавилон, та покрушив всі засови, й Халдеїв, що так своїми кораблями величались.

¹⁵ Я бо — Господь, Сьвятий ваш, творець Ізраїля,

царь ваш.

16 Так говорить Господь, той, що відкрив дорогу в морі, в глибинах водних — стежку,

17 Той, що вивів колесниці й коні; військо й силу; а вони всі разом лягли, щоб уже не встали; потахли, наче каганець, — погасли.

18 Та ви про минуле не згадуєте, про давне не думаете.

19 Проте я вчиню щось нове; воно, наче б уже сталось; чи вже ж ви й сього не схочете знати? Я пробю дорогу в пустині, на степах пролию ріки.

20 Буде мене вихваляти звіврре степове, шакалі та струсі, за те дам воду в пустині, — ріки в степі сухому, щоб поїти (новий) вибраний нарід мій.

21 Нарід сей виобразую я для себе; він мене прославить.

22 Ти бо, Якове, не призивав мене; ти, Ізраїлю, не пильнував моєї хвали.

23 Ти (наче б і) не приносив мені ягнят твоїх у всепаленне, і жертвами твоїми не віддавав мені шани. Та я й не допевнявсь у тебе хлібових приносів і не силував кадилом кадити.

24 Ти (наче б) не куповав за гроші пахощів про мене, не засичовав мене жиром жертівним; ні, ти гріхами твоїми причиняв труду мені, та проступками твоїми обтяжував мене.

25 Я, я сам (з ласки) затираю проступки твої задля себе самого, та не памятаю гріхів твоїх.

26 Пригадай мені; станьмо на суд; говори ти, як можеш оправдатись.

27 Праотець твій согрішив, та й посередники твої відступали від мене.

28 За те ж я відберав старшинам съвятого пробутку їх съвященство, побивав Якова проклоном, передавав Ізраїля на поругу.

44

¹ А тепер слухай, кметю мій, Якове й вибраний мій, Ізраїлю.

² Так говорить Господь, що тебе вибрав і з'образовав, та допомагав тобі, відколи мати на свѣт народила: Не бійся, мій кметю Якове, любий, вибраний Ізраїлю;

³ Я бо вилию води на жадібне, пущу потоки на те, що висхло; вилию духа мого на твоє насінне, й благословенне моє на твоє потомство.

⁴ І будуть рости, як би в зільнику, як верба над водою.

⁵ Один скаже: Я — Господень, назве себе імям Якова, а інший напише своєю рукою: Я — Господень, і прізве себе імям Ізраїля.

⁶ Се глаголе Господь, царь Ізраїлів, і його відкупитель, Господь сил: Я первий, я й останній; крім мене нема Бога.

⁷ Хто ж бо рівня мені? нехай виступить, скаже й за порядком розповість усе з того часу, як я сотворив людей в давнину, та нехай звістить, що постане, що буде.

⁸ Не бійтесь і не лякайтесь. Хиба ж я з давна не вістив, не прорікав вам? Ви свѣдки мої. Чи ж є ще Бог крім мене? Ні, нема іншої твердині; я ніякої не знаю.

⁹ Ті, що роблять боги — всі вони ледачі; а найлюбійші їм не приносять ніякої користі; на се вони самі собі свѣдками. Вони нічого не бачать і не розуміють, тим то вони й осоромляться.

¹⁰ Хто зробив бога й вилив ідола, що з його хісна нема?

¹¹ Всі спільники в тому окриються соромом, бо й самі містеці — вони ж ізміж людей; нехай би всі зібрались і стали; вони злякаються й застидаються.

12 Коваль робить із заліза сокиру при огні з вугля; та при тому оброблює й його*, й працює над ним сильною рукою, а з голоду аж упадає на силах; не пє води, з утоми вмлїває.

13 Тесля, шнур нап'явши, значить міру; гострим знярядом обзначає дерево; потім оброблює його стругом та заокруглює, і так витворює подобину людини гарного виду, щоб уставити його в домі.

14 Він зрубує собі кедри, бере дуба, чи сосну, що йому в дуброві знадобляться, або ясеня, що самий його насадив, а дощик зростив;

15 Се служить йому за топливо й про огріток, запалює огонь і пече хліб собі. Та з того ж самого вироблює він і бога й бє перед ним поклони; вироблює ідола, й припадає перед ним навколїшки.

16 Частину він спалить ув огні; при другий частині пече печеню й їсть до ситу та гріється, й приговорює: добре я загрівся, почув тепло від огню.

17 А з останку дров робить собі бога, ідола свого; бє поклони перед ним, припадає ниць перед ним, молиться до його й говорить: Спаси мене, бо ти бог мій!

18 Не знають бо й не бачать, бо їм очі затулено, щоб слїпом слїпували, й однято розум.

19 І не візьме собі такий до серця, нема в його стїлько знання й розуму, щоб собі сказати: Та ж половину з того спалив я в огні, а на жарі спік хліб та печеню і з'їв те; хиба ж тепер із останку зроблю собі гидоту? Хиба стану бити поклони перед поліном?

20 Він уганяє за порохом, серце завело його на манївці, і тяжко йому приходитьсь, визволити душу свою й сказати; а може се омана в правиці моїй?

21 Згадай про се, Якове й Ізраїлю, ти ж бо — раб

* 44:12 Ідола.

мій; я тебе приспособив собі; ти слуга мій, Ізраїлю; не забувай же про мене!

22 Розжену, мов туман, твої беззаконня, мов туману, — гріхи твої.

23 Звеселіться ж, ви, небеса, про Господнє діло; викликайте, глибині земні; зашуміте радісно, ви гори з гаями й борами своїми; відкупив бо Господь Якова й прославиться в Ізраїлі.

24 От, що говорить Господь, що викупив тебе та приспособив тебе з малку, з лоня матірнього: Я — Господь: я сотворив усе; я один розпростер небеса й своєю силою утвердив землю;

25 Я обертаю в ніщо ворожбу віщунів льживих; відкриваю безглуздде чарівників; прогоню в зад тих мудреців, і виявлюю, що все знання їх — дурощі;

26 Я розбуджую слово у слуги мого; я се чиню, що віщуння посланців моїх вірно спевняються; се я говорю Єрусалимові: Ти знов заселишся, а містам Юдиним: Ви будете одбудовані й розвалища ваші я відстановлю;

27 Я велю глибені: з'сякни, й ріки твої я висушу;

28 Я скажу Киріві: Мій пастирю, й вволить він волю мою, та й скаже Єрусалимові: будеш одбудований, а храму: будеш знов построений!

45

1 Так говорить Господь до помазанника свого Кира: Я піддержувати му тебе за праву твою руку, щоб покорити тобі народи, й познімаю пояси з чересел у царів, щоб повідчинялись перед тобою брами й ворота не зачинялись.

2 Я пійду поперед тебе й вирівняю гори, поторощу мідяні двері й полоню засови залізні;

³ Пооддаю тобі поховані в темноті скарби й скриті багатства, щоб ти взнав, що я Господь, которий* назвав тебе по імени, — що я Бог Ізраїля.

⁴ Задля слуги мого Якова й вибраного мого Ізраїля назвав я тебе по імени, пошановав тебе, дарма що ти мене не знаєш.

⁵ Я — Господь, і нема іншого; нема Бога крім мене; я підперезав тебе, хоч ти мене ще й не знаєш,

⁶ Щоб дознались од восходу аж до заходу сонця, що нема понад мене, що я — Господь і нема іншого.

⁷ Я роблю й світло й темряву, посылаю долю й недолю; я, Господь, усе це роблю.

⁸ Кропіте, небеса з гори, й хмари нехай вилиють правду; нехай відчиниться земля й видасть спасителя, й нехай виросте разом правда! Я, Господь, творю се.

⁹ Горе тому, хто перечиться з творцем своїм, — черепок із черепків земних! Чи то ж глина скаже гончареві: Що ти се робиш? твоя робота, наче без рук (зроблена).

¹⁰ Горе тому, хто отцеві каже: На що сплотив еси? або матері: На що ти вродила?

¹¹ Так говорить Господь, святий Ізраїлів і сотворитель його: Ви питаєте в мене: що станеться з моїми синами, й хочете мені розказувати в ділі рук моїх?

¹² Сотворив я землю, создав на ній й чоловіка; я — моя рука розпростерла небеса, та й усьому воїнству їх дав я закон.

¹³ Я підняв його† на справедливість і зрівняю всі дороги перед ним. Він мій город збудує, й моїх полонян пустить на волю, та не за викуп і не за дари, — говорить Господь Саваот.

* **45:3** Додай: ще нім ти на світ народишся. † **45:13** Т. є. Кира.

14 Ще ж говорить Господь: Праця Єгиптіїв і торгівля Етиопіїв, і Сабей високі перейдуть до тебе й стануть твоїми; пійдуть слідом за тобою, — в кайданах прийдуть, і припадуть ниць перед тобою, й будуть благати тебе, промовляючи: Тільки в тебе Бог, і нема иншого Бога.

15 Та й справді ти еси Бог тайний, Бог Ізраїлів, Спаситель.

16 Всі вони окриються соромом і стидом; всі в купі, що виробляють собі ідолів.

17 А Ізраїль спасений буде Господом спасенням вічним; ви не зазнаєте стиду й сорому по віки вічні.

18 Так бо говорить Господь, сотворитель небес, — він, Бог, що створив землю й приспособив її; він же утвердив її, та й не надармо створив її; він приспособив її, щоб на ній жили: Я — Господь, а иншого нема;

19 Я говорив не тайно, не в темнім закутку землі; та й не говорив я родові Яковому: Шкода вам шуката мене; я бо Господь, що виповідає тільки те, що справедливе, що саму правду виявлює.

20 Позбірайтесь усі та й прийдіть, приблизіться всі, що спаслись од невірних. Без розуму ті, що носяться з дерев'яним своїм ідолом, та моляться до такого бога, що не ратує.

21 Розсудіте між собою та й скажіть явно: Хто се звістив ще з давен давнезних, хто прорік се наперед? Чи не я ж, — Господь? Крім мене нема другого Бога; — ні, Бога справедливого й спасаючого нема крім мене.

22 Оберніться же до мене, й прийміть спасення, всі краї землі, бо ж я — Бог, а иншого нема.

23 Сам собою я клянуся: — а з уст моїх виходить тільки слово справедливе, слово незмінне, — що передо мною пригинатись буде всяке коліно, та що

на моє ім'я будуть присягатись усі язики.

²⁴ Тільки в Господа — ось, як будуть про мене казати — справедливість і сила; до його поприходять, соромлючись, усі, що йому противились.

²⁵ Господом стане оправданий і прославлений весь рід Ізраїлів.

46

¹ Упав Бел, повалився Набо^{*}; божища ваші опинились на скоті та тягаровій худобі; що ви самі колись носили, се втомлена скотина носить.

² Поспадали, попадали разом, не змогли охоронити тих, що їх несли, та й самі пійшли в ніщо.

³ Слухай же мене, Яковів доме й ти, весь ощадку дому Ізрайлевого, ви, що я від утроби прийняв вас, носив від матернього лоня!

⁴ Та й до старості вашої, до сивого волоса в вас носити вас буду; бо я все той самий; як сотворив вас, так і носити му, піддержувати вас і хоронити.

⁵ Кому ж то ви мою подобу вподобили? з ким зрівняєте, і з ким поставите поруч, щоб ми показались однакі?

⁶ Висипають із мішка золото; важать срібло вагою; наймають золотаря, щоб зробив із того бога; бють поклони й припадають перед ним навколішки;

⁷ І беруть його на плечі, несуть і становлять його на місці; і стоїть він, не здвигнеться з свого місця; кричать до його кричма, та він не чує, не озветься, в біді не допоможе.

* **46:1** Бел, Баал, або Вил, Ваал; так назвали Вавилонці першого свого царя Нимрода, як його опісля богом собі зробили. — Набо, або Небо чи Нево, се друге божище у Вавилонців. Тут прорікаєсь, як би вже довершений, упадок ідолів і поганьства — з приходом Христа.

8 Спогадайте се й до серця, зрадники, собі прийміте.

9 Спогадайте давні давна, від початку віків, що я Бог, і нема иншого Бога, нема мені рівні.

10 Я прорікаю заздалегідь наперед те, що колись буде, й від давнешних давен говорю про те, що ще не сталось; задуми мої спевняться, та й усе, що хочу, я вчиню.

11 Я покликав орла з востоку[†], з країв далеких; він же спевнить те, що я призначив. Я бо сказав — і доведу се до кінця; призначив — і здійснию.

12 Слухайте же мене, ви, тугі серцем, од правди далекі:

13 Я наближив уже мою справедливість, вона недалеко, й рятунок від мене не забариться; і дав Сионові спасенне, Ізраїлеві — славу мою.

47

1 Зійди вниз та сядь на землі у пилу, ти, дівиче*, дочко Вавилонська; усядь на землі, бо вже престола нема, ти дочко Халдейська; вже більш не будуть звати тебе ніжною та розкішною.

2 Возьмись за жорна й мели муку; скинь намітку з себе, підкасай подолок; відкрий ноги до колін, бреди через ріки;

3 Наготовою сьвітити меш, та й сором твій нічим буде вкрити. Помщуся тяжко, не дам пощади нікому.

4 (се глаголе) Відкупитель наш — Господь Саваот ім'я йому, Сьвятий Ізраїлів:

5 Седи мовчки, заховайсь у темноті, ти, дочко Халдейська; тебе бо вже не будуть царицею царств величати.

[†] 46:11 Кира. * 47:1 Ти, Вавилоне немічний.

⁶ Прогнівивсь я був на люд мій, власність мою я понизив й оддав тобі в руки, а ти не мала милосердя над ними, — ти й на сивого діда важенне ярмо накладала.

⁷ Міркувала собі: Я до віку царицею буду, а не брала до голови того, й не подумала, що станеш опісля.

⁸ Тепер же вислухай оце, ти розкішнице, що живеш безжурно, та приговорюєш у своєму серці: ось я, — другої такої немає; вдовицею седіти не буду та й втрати в дітях не зазнаю.

⁹ Но нагло, одного дня прийде на тебе одно й друге — вдовицтво й бездіцтво; в повній мірі вдарять вони на тебе, дарма, що в тебе повно чародіїв та знахорів без ліку.

¹⁰ Безпечна, ти все говорила в твоєму ледарстві: Хто бачить, хто знає? Мудрість твоя й знання твоє звели тебе з розуму так, що ти в серці мовляла: Я, а ніхто крім мене.

¹¹ От же прийде на тебе лихая година: ти й не знати меш, звідки воно візьметься; а нападе на тебе біда, що її годі буде відвернути; несподівано впаде на тебе нужда, про яку ти й не гадаєш.

¹² Оставайся ж із твоїм знахорством та з безліком чарівників твоїх, що змалку тебе так займали; хто знає, може поможеш собі, може й переможеш?

¹³ Ти аж утомилась, слухаючи дорадників твоїх; нехай же виступлять ті дослідувачі небес, і звідарі, й ті, що з нового місяця віщують; нехай вони врятують тебе від того, що невідклично прийде на тебе.

¹⁴ Глянь, та ж вони, як солома: огонь попалив їх; — не змогли врятувати життя свого від поломя; не лишилось ані углика, щоб загорілись, ані комина, щоб поседіти коло його.

15 От чим стали всі ті, що ти з ними працювала, та торгувала з молодощів твоїх. Кожен блукав по своїй дорозі, й нема такого, щоб урятував тебе.

48

1 Слухай се, доме Яковів, що звеш себе імям Ізраїля, а вийшов з джерела Юдиного, ти, що кленешся імям Господа й носиш в устах Бога Ізрайлевого, хоч не щиро, хоч і не по правді!

2 Бо вони називають себе по сьвятому містові, й покладаються на Бога Ізрайлевого, — на імя йому Господь сил.

3 Що давно сталося, я наперед прорікав; воно виходило з моїх уст; я те прорікав, та й зараз чинив, й все спевнялось.

4 Знав бо я, що ти неслухняний, що в тебе залізна шия, а чоло мідяне;

5 Тим то обявляв я тобі заздалегідь, нім воно приходило, й передом обявляв тобі, щоб ти не сказав: Се мій ідол учинив, бовван мій, виливаний бог мій приказав, щоб так сталося.

6 Ти чував про те, так дивися ж на все; та й хиба ж ви не признаєте сього? А тепер я прорікаю вже нове, ще тобі тайне, ти ще не знаєш того.

7 Воно постановлено в мене тепер, а не давно, не вчора, й ти ще не чував про те, то ж і не скажеш: ось, я знав се.

8 Ні бо; ти не чув і не відав про те; твоє ухо не було передом на се відтулене; та знав я й се, що ти відпадеш і зломиш мені вірність; я ж назвав тебе зрадником зроду.

9 Ради імя мого здержував я гнів мій, і задля слави моєї не хотів тебе вигубити.

10 Ось, я розплавив тебе, та все ж не так, як срібло, а очищував лиш в печі страдання.

11 Ради себе, задля себе самого чиню я се, бо скільки ж то докорів було б проти мене, а я слави моєї нікому не дам на поталу.

12 Слухай же, Якове, й Ізраїлю, мій покликаний: я все той самий, я первий і я останній.

13 Землю втвердила рука моя, і правиця моя розпростерла небеса; кликну їх, а вони разом передо мною стануть.

14 Позбірайтесь до купи, ви всі, та й слухайте: Хто між ними прорік се передом? Господь возлюбив його*, й він волю його спевнить над Вавилоном, і явить рамя його над Халдеями.

15 Се я, я покликав його; я звелів і привів його, й дорога його пощастить йому.

16 Приступіте ж до мене та й слухайте се: Я й з початку не потай говорив; я був там, ще докіль усе сталося; а тепереньки послав мене Господь Бог і Дух його.

17 І ось, як говорить Господь, вибавитель твій, Сьвятий Ізраїлів: Я, Господь, Бог твій, що тебе на добро наставляє, та веде тебе по тій дорозі, якою ти ходити повинен.

18 Ой коли б ти вважав на мої повеління! тоді б мир твій і лад, як широка ріка, розливався, а справедливість твоя, як філі на морі.

19 І насіння твого, як піску, а пагонців — як рині; а імя твоє в мене во віки б не щезло — не зникло.

20 Рушайте ж із Вавилону, втікайте від Халдеїв; голосно, весело вістіте — проповідуйте про се; ширіте сесю вість від краю до краю землі; говоріть: Господь викупив слугу свого Якова!

21 І не зазнають вони в пустині згаги; він поведе їх, і (як у давнину) виведе їм із каменя воду; розколе скелю, й ринуть води.

* 48:14 Кира.

22 А безбожним нема впокою, говорить Господь.

49

1 Слухайте мене, острови, вважайте, далекі народи: Господь покликав мене* з утроби, від матірнього лоня назвав ім'я моє;

2 І зробив гострим мечем уста мої, окрив мене тінню руки своєї, і зробив мене стрілою гострою і сховав в сагайдаці своєму;

3 І сказав мені: Ти раб мій, Ізраїлю, в тобі я прославлюся.

4 І промовив я: Дармо я трудився, надармо вичерпав силу мою. Та моя справа перед Господом, і заплата моя — в Бога мого.

5 А тепер говорить Господь, — той, що приспособив мене з лоня в раба собі, щоб повернути Якова до його, й зібрати до його Ізраїля; я бо славен в очу Господнім, і Бог мій сила моя.

6 І сказав він: Того ще й омаль, що ти будеш слугою моїм, щоб покоління Яковові розбудити, Ізраїля ощадок повернути; ні, тебе я зроблю світлом народам, щоб спасення моє розпростерлось до кінців землі.

7 Так говорить Господь, визволитель Ізраїлів, Святий його, до зневажаного всіма, погордженого в народі, до раба в можних: Царі побачать, та й повстають; князі поклоняться задля Господа, що вірний у слові; задля Святого Ізрайлевого, що вибрав тебе.

8 Так говорить Господь: Часу вподобного я вислухаю тебе й в день спасення допоможу тобі; й збережу тебе, й дам тебе в завіт народам, щоб оновити землю, і попустошене наслідникам вернути,

* 49:1 Говорить обіцяний Спаситель.

9 Щоб вязням сказати: Виходьте на волю, а тим, що в темряві: Ійдіте на сьвітло. Пасти муться при дорогах; по всіх узгіррях будуть пасовища їх;

10 Голоду знати не будуть, ні згаги, й не поразить їх спека і сонце; той бо, що милує їх, буде їх водити й приведе їх до джерел водних.

11 Всі гори мої дорогами зроблю, і всі стежки по долинах угору підійму.

12 Се поприходять з далека, — одні від півночі, другі з Синим-країни.

13 Радуйся, небо, й ти, земле, гомоніть, гори, з радощів; втішив бо люд свій Господь, змилосердився до страдальників своїх.

14 А Сион говорить: покинув мене Господь, і Бог мій забув мене!

15 Хиба ж забуде молодиця своє немовлятко? хиба їй свого власного тіла жаль не буде? та хоч би й вона забула, то я не забуду тебе.

16 Глянь, я написав тебе на долонях у себе; мури твої повсячасно перед очима в мене.

17 Діти твої повернуть до тебе, а ті що тебе валили та пустошили, геть пійдуть під тебе.

18 Глянь, подивись навкруги, — всі вони купляться, ійдуть до тебе. Як живу я! говорить Господь, — ними всіма, як убраннем, уберешся, й прикрасиш себе ними, наче молода.

19 Розвалища твої й пустарі твої й земля твоя спустошена — буде аж надто тісна про осадників, а ті, що тебе пожерали, пійдуть геть од тебе.

20 Діти, що будуть у тебе після втрати старших, будуть голосно говорити тобі: Потісне місце, дай і мені де жити.

21 Скажеш тоді в серці твому: хто ж мені їх наплодив? я ж бо й бездітня була й неплідна й

одинок; я була бранка відопхнута; хто ж їх викохав?

²² Так говорить Господь Бог: Се я підніму руку мою до народів і виставлю стяга мого до людів, і поприносять сини твої на руках і дочок твоїх на раменах.

²³ І будуть царі пістунами тобі, а цариці кормити муть тебе; і припадати муть ниць до землі й порох на ногах у тебе лизати, й зрозумієш тоді, що я Господь, і хто вповає на мене, не зазнає стиду.

²⁴ Хиба ж мож відняти у потужного здобич, або відобрати у побідника зайнятих у полон?

²⁵ От же, — говорить Господь: І здобич у потужного буде однята, й полоняне з рук побідника визволені; я бо самий судитись буду з твоїми супротивниками, й сини твої повизволяю;

²⁶ І нагодую гнобителів твоїх їх власним тілом, і впються своєю кровю, наче вином молодим; і зрозуміє всяка плоть, що я — Господь, твій заступник, відкупитель і визволитель твій, потужний Яковів.

50

¹ Так говорить Господь: Де лист розводний, що я дав матері* вашій, і з ним її відправив? або котрому то позичальникові мойму я вас торгом запродав? Ні, вас за гріхи ваші продано, за переступи ваші відпущена мати ваша.

² Чом се, як я прийшов, нікого в вас не було, й коли я кликав, ніхто не обзивався? Хиба ж рука моя стала коротша, щоб рятувати, або не стало в мене сили, щоб визволяти? Та ж я моєю загрозою висушую море, а ріки в пустині обертаю; риби в них гниють без води, і гинуть од згаги.

* **50:1** Церкві жидівській, що її, наче одправив від себе, за те, що не прийняла Христа.

³ Я небеса в темну тьму одягаю, наче веретою, я їх окриваю.

⁴ Господь Бог дав мені язик мудрих, щоб міг піддержувати знемогаючого. Він будить що-ранку, будить ухо моє, щоб я, як ученик, слухав.

⁵ Господь Бог відчинив мені ухо, й я не спротививсь, назад не подався.

⁶ Плечі мої дав я на побиваннє; щоки мої на поличкованнє, та й лица мого не одвертаю від наруги заплювання.

⁷ І Господь Бог помагає мені; тим то я не стидаюсь, тим я й держу лице моє, мов кремінь, та й знаю, що стид мене не досягне.

⁸ Близько бо той, у кого мені справедливість; хто ж хоче мені противитись? Станьмо разом! Хто хоче зо мною судитись? нехай приступить ід мені!

⁹ Ось, Господь Бог помагає мені; хто ж мене осудить? Всі вони розпадуться, мов стара одежа, з'їдена моллю.

¹⁰ Хто зміж вас боїться Бога, слухає голосу раба Господнього? Хто у темряві, без світла ходить, — нехай вповає на імя Господнє й покладаєсь на Бога свого.

¹¹ Ви ж усі, що роздуваєте огонь, узброєні палющими стрілами, — ійдіте в поломя вашого огню та стріл ваших, що їх запалили. Се буде вам з руки моєї: у муках помрете!

51

¹ Послухайте мене, ви, що змагаєтесь до справедливості, й шукаєте Господа! Спогляньте на скелю, що з неї витесані, — на вижолобину, що по вас (в скелі) зосталась:

² Спогляньте на Авраама, праотця вашого, й на Сарру, що вас породила; одного бо його я покликав, благословив його й намножив його.

³ Оттак потішить Господь і Сиона, потішить всі розвалища його, й оберне пустиню його у рай, і степ його в сад Господень; радощі й веселощі будуть у йому пробувати, похвала й пісні гомоніти.

⁴ Слухайте мене, мій ти народе; роде мій, прихили твоє ухо! бо від мене вийде закон і суд мій поставлю сьвітлом для народів.

⁵ Вже наближуєсь справедливість моя; вже спасенне надходить, і правиця моя буде судити народи; далекі острови будуть сподіватись мене й надїятись на рамя моє.

⁶ Підніміте очі ваші на небо в горі, гляньте на землю внизу: ось, небеса поникнуть, як дим, і земля — мов стара одежина, а спасенне моє з віку в вік пробувати ме, й справедливість моя не зникне.

⁷ Слухайте мене, ви, що знаєте справедливість; народе, що в його серці закон мій! Не лякайтесь наруги од людей; їх зневаги не бійтесь.

⁸ Як одєжу бо, сточить їх тля, і як вовну, з'їдять їх черви; моя ж справедливість потріває по віки, і спасенне моє з роду в рід.

⁹ Встань же, встань та в потугу вдягнись, ти, правице Господня! Встань, як в давна давнезні, як перед віками! Хиба ж бо не ти побила Раава, вбила крокодила*?

¹⁰ Чи ж не ти висушила море, води бездонні; замінила глибини морські в дорогу, щоб перейшли вибавлені?

¹¹ Так і тепер повертаються вибавлені Господом і прийдуть на Сион із піснями, й радість вічна — над

* 51:9 Фараона.

головами їх; вони знайдуть радощі й веселощі, а смуток і взітхання перестануть.

12 Я, я сам — утішитель ваш. Хто ж ти, що боїшся чоловіка, котрий вмирає, й людини, що як та травиця?

13 А забуваєш Господа, творця свого, що розпростер небо, основав землю. Ти що дня тремтиш перед лютостю гнобителя, що наладивсь тебе затратити. Де ж поділась та злющого ярощь?

14 Хутко визволений буде невольник, не помре в ямі і не зазнає недостачі хліба.

15 Я — Господь Бог твій, що бурить море, аж філії ревуть: Господь Саваот — ім'я моє.

16 Я вложу слова мої в уста тобі, і тінню руки моєї закрию тебе, щоб ти знов устроїв небеса й заложив землю та сказав Сионові: Ти мій люд.

17 Розбудись, розбудись, устань, Єрусалиме, ти, що з руки Господньої випив чашу гніву його, вихилив до дна чашу опянюющу, аж висушив її.

18 І не було нікого в него, щоб вести під руку, зміж синів, що їх породив; не було нікого, щоб піддержати його за руку, зміж усіх синів, що їх виховав.

19 Дві біди на тебе разом налягли, й хто тебе розважить? — опустошенне й збуренне; голод і меч; ким же я потішу тебе?

20 Діти твої в знемозі лежали по углах усіх улиць, мов сугак той у путах, під гнівом Господнім, під пересердем Бога твого.

21 Слухай же тепер, бідолахо, що впився, та не вином:

22 Так говорить Господь і Бог твій, що мститься за народ свій: Ось я беру з руки твоєї упоюющу чашу; виливаю з чаші гущу гніву мого, — не будеш уже її пити,

23 А передам її в руки томителям твоїм, що приказували тобі: Впади ниць, щоб по тобі нам пройти; ти ж свою спину робив пішоходом, стежкою мусів її простягати.

52

1 Устань, устань і в силу твою одягнись, Сионе! Одягнись в одязі величності твоєї, Єрусалиме, ти, городе святий! Бо необрізаний, нечистий у тебе ніхто тепер не ввійде.

2 Струси з себе порох; устань, поневолений Єрусалиме! скинь ланцюги з шиї твоєї, невольнице-дочко Сионова!

3 Бо так говорить Господь: Ви продані були за бесцін, і без срібла будете тепер викуплені;

4 Бо так говорить Господь Бог: Нарід мій зайшов був давно в Єгипет, щоби там пожити, Ассур* же пригнітав його ні-за-що.

5 Тепер же що мені тут чинити, говорить Господь, — нарід мій ні-за-що взято; властителям збиткують їх, говорить Господь, і безнастанно, по всяк день імя моє зневажаєсь.

6 Отже люд мій визнає імя моє, визнає того дня, що я той самий, що сказав: Ось я!

7 Які ж гарні на горах ноги благовістника, що мир возвіщає, що вістить радість, проповідєє спасенне, що говорить Сионові: Зацарював Бог твій!

8 Загомонить голос сторожів твоїх — піднімуть голос, і всі разом радісно воскликнуть; бо своїми побачать очима, що Господь у Сион вертає.

9 Звеселіться ж, засьпівайте разом, ви, розвалини Єрусалиму, бо потішив Господь нарід свій, визволяє Єрусалим.

* **52:4** Фараон, так як опісля Ассур.

10 Явив Господь руку сьвяту свою перед очима всіх народів, і всі кінці землі побачать спасенне нашого Бога.

11 Ійдіте ж, ійдіте, виходіть із відти; не торкайтесь нечистого; виходіть із посеред него, очистіть себе, ви, що носите посуду Господні!

12 Ви ж вийдете не з поквапом і не навтеки, бо поперід вас йти ме Господь, і Бог Ізраїля буде вас провозжати.

13 І ось, пощастить служі мойму; піjde в гору, піднесеться і стане величний.

14 Як многі дивувались, дивлячись на тебе, — так бо над усякого чоловіка обезображене було лице його, і вид його — над усяку людину,

15 Так многі народи приведе він в зачудованне; царі стулять перед ним губи свої, бо побачять таке, про що їм не говорено, й почують таке, що не чули ніколи.

53

1 Хто пійме віри тому, що ми чували, й кому явна правиця Господня?

2 Він* бо виступив перед ним, як пагонець, і як паросток із землі сухої; а нема в йому ні виду, ні величності; й ми бачили його, та не було в йому вподоби, щоб надила нас до него.

3 Він — маловажений і в погорді у людей; чоловік, зазнавший горя й болів, так що ми від него одвертали лице своє; гордили ним, та й ми його ні за що мали.

4 Та він взяв болесті й недуги наші на себе; а нам здавалось, що се Бог його покарав, побив та понизив.

* 53:2 Христос.

⁵ Він же поранений був за гріхи наші й мучений за беззаконня наші; се кара за весь мир наш упала на него, й ми його ранами оздоровлені.

⁶ Всі ми блукали, як вівці, кожен ходив своєю дорогою, — провини ж усіх нас вложив Господь на него одного.

⁷ Його брано на допит, та він терпів добровільно й не отвирав уст своїх; неначе вівцю на заріз, його ведено, й як ягня перед постригачем німує, так і він не одчиняв уст своїх.

⁸ З узів і від суду пірвано його[†], хоч рід його — хто його збагне? Вирвано його з землі живущих; за проступки людей моїх притерпів він смерть.

⁹ Визначили гріб йому з злодіями, та його погребано в багатого, бо не вчинив він гріха, й неправди не було в устах його.

¹⁰ Та Господу вгодно було його вбити, то ж віддав його на муки; но як він принесе житте своє в жертву примирення, то й узрить потомство довговічне, й рука його доведе волю Господню до щасливого успіху.

¹¹ Вдоволений споглядати ме він на працю життя свого, а ведучи до пізнання його (Бога), він, праведник, слуга мій, оправдає многих, гріхи ж їх понесе на собі.

¹² Тим же то я дам йому пай між можними, й з сильними ділити ме здобич, за те, що оддав свою душу (життє) на смерть, і до лиходіїв дав себе прилічити, хоч він приймив на себе гріхи многих, і за проступників зробився посередником.

54

¹ Возвеселися, неплодняя, ти, що не роджала; викликай радісним голосом, ти, що породільніх мук

[†] 53:8 На крест.

не знала; більше бо дітей в опущеної, ніж у тої, що має мужа — говорить Господь*.

² Розшири місце намету твого, розпрости ширше накривала пробутків твоїх; годі тіснитись, — попусти довше верівки твої, вганяй глибоко в землю приколки наметові;

³ Бо ти розпросторишся направо й наліво, а потомки твої загорнуть народи, й населять спустошені городи.

⁴ Не бійся, не дознаєш стиду; не лякайся, не зазнаєш наруги; забудеш сором молодощів своїх, і не згадаєш більше зневаги свого вдовування.

⁵ Се бо сам твій творець стане мужем твоїм; на ймя йому — Господь Саваот; він відкупитель твій, Сьвятий Ізраїля; він Богом всієї землі названий буде.

⁶ Як жону, покинуту й опечалену духом, покликує тебе Господь; як жону з молодощів, що був її одправив, — говорить Бог твій.

⁷ На час невеличкий покинув я був тебе; тепер же з великою любовю приймаю тебе.

⁸ В запалі гніву я на короткий час сховав був лице моє від тебе, тепер же вічною любовю помилую тебе, — говорить твій Господь.

⁹ Се бо мені — як Нойові води: як я поклявся, що Нойові води не придуть вже більше на землю, оттак поклявся я, не гнівитись на тебе й тебе не карати.

¹⁰ Гори бо з місця здвигнуться й горби похитнуться, — милість же моя не одвернесь од тебе, й заповіт миру мого не схитнеться, говорить милосердний до тебе Господь.

* **54:1** Зразу була церков жидівська, мовби духовною супругою Бога; тепер же мала церков Христова, що зразу була неплідна, стала пліднішою супругою.

11 О, ти, злиденна, метана бурєю, без'одраднa! Я укріплю тебе на камені-рубині, зроблю підвалини твої з сапфірів;

12 І зроблю вікна в тебе з рубинів, а двері жемчужні, а всю ограду твою — з дорогого каміння.

13 Діти твої навчати ме сам Господь, і великий мир і гаразд буде проміж синами твоїми.

14 Справедливість твоя скріпить тебе, далека будеш від гнету, ніщо тобі його боятись, страх не наближить ся до тебе.

15 Будуть уставати на тебе, — та се не від мене, — і хто б ні узброївся проти тебе — погине.

16 Я сотворив коваля, він роздуває угля в огні, і виковує, що йому треба до діла; — так і я сотворюю губителя до витрачення.

17 Ніякий знаряд, зроблений проти тебе, не буде придатний; та й всякий язик, що буде правуватись з тобою на суді, — ти обвинуватиш. Се є доля слуг Господніх, се оправданне їх від мене, — говорить Господь.

55

1 Хто хоче пити, йдїть усі до вод, у кого нема срібла, йдїть, купуйте й споживайте; йдїте, купуйте без срібла, й без плати вино й молоко.

2 Чого вам одважувати срібло за те, що не хлїб, і працю вашу за те, що не засичує? послухайте уважно мене, й їжте добро, а душа ваша нехай роскошує в наїдках масних.

3 Прихилїте ухо ваше й прийдїть до мене; слухайте, а жити ме душа ваша; — і дам вам віковичний завіт незмінної милості, яку я обіцяв Давидові.

⁴ Се я дав його свідком народам, проводирем і наставником народів.

⁵ Се — призовеш ти люд, тобі чужий, і народи, що тебе не знали, поспішать до тебе задля Господа, Бога твого, й задля Сьвятого Ізрайлевого, бо він тебе прославив.

⁶ Шукайте Господа, докіль можна знайти його, кличте до його, коли до вас близько.

⁷ Нехай безбожник путь свою покине, а беззаконник помисли свої, та нехай обернеться до Господа, а він помилує його, й до Бога нашого, бо він на ласку пребагатий.

⁸ Мої мислі — се не ваші мислі, та й ваші дороги — не мої дороги, говорить Господь.

⁹ Ні, як небо висше землі, так дороги мої висше доріг ваших, і задуми мої висше задумів ваших.

¹⁰ Як дощ і сніг із неба сходять, і туди не вертається, але наповає землю, щоб вона родила й ростила; щоб вертала насінне тому, хто її обсіває, і хліб тому, хто їсть, —

¹¹ Так і слово моє, що виходить із уст у мене, — до мене не вертається впорожні, але чинить те, що мені вгодно, й довершує те, чого я послав його.

¹² Тим же то вийдете ви в radoщах, і спокій буде вас супроводжати; гори й узгірря сьпівати муть навперед вас пісні, і всі дерева в полі — плескати муть вам у долоні.

¹³ Замість тернини рости ме кипарис; замість кропиви родити ме мирт; се буде на славу Господню, на памятник вічний, що не покрушиться.

56

¹ Так говорить Господь: Допильновуйте суду й чиніть справедливість; спасенне бо моє недалеко, й незабаром одкрита буде справедливість.

² Щастен чоловік, що се чинить обачно, й син чоловічий, що твердо в законі держиться, той, що береже суботу від опоганення, а руку свою від усякого зла впиняє.

³ Нехай не говорить чужениця, що пристав до Господа: Господь зовсім вилучив мене зміж свого люду, та й скопець нехай не каже: Дерево сухе я.

⁴ Бо так Господь говорить про скопців: хто шанує мої суботи, й вибирає те, що мені до вподоби, та вірно держиться завіту мого, —

⁵ Такому дам я в дому мойму й між мурами моїми ще красше місце й лучше імя, ніж самим синам і дочкам; дам імя їм вічне, що не загине.

⁶ Та й синів ізміж чужоплемінників, що пристануть до Господа, щоб йому служити й імя Господнє любити, та бути рабами його, — всіх, що стережуть мою суботу від опоганення, і твердо стоять у мойму завітї,

⁷ Тих приведу я на сьвяту гору мою й звеселю-ущасливлю в мойму домі молитви; всепалення їх і жертви їх будуть любі мені на жертovníку моїм; бо дом мій названий буде домом молитви про всі народи.

⁸ Господь Бог, що збирає до купи розсипаного Ізраїля, ось так говорить: до зібраних в Ізраїлі я ще й інших буду зібрати.

⁹ Ви, все зьвірре польове й гаєве, приходіть їсти*!

¹⁰ Сторожі їх — сліпі всі й невіжі; всі вони пси німі, не можуть гавкати, мріють бурмотять, дрімаючи, люблять тільки спати.

¹¹ Се — пси, все голодуючі, наситу не знають; се —

* **56:9** Пророк бачить духом, що старшина жидівська, дбаючи тільки про свою повагу й роскоші, не прийме Христа. То ж накликає Римлян, щоб приходили, їх землю зайняти.

пастирі безглузді: всі позирають лиш на свою дорогу; кожний до останнього дбає про свою лиш користь.

¹² Приходіть (говорять вони), достану вина, напиймось сикери; як сьогодні, так буде й завтра; ба ще й більше!

57

¹ Праведний вмирає, та й ніхто сього не бере собі до серця; і люде побожні забираються з землі, та ніхто й не думає, що се праведник забирається з сьвіта, щоб не бачити ледарства.

² Він відходить туди, де впокій; всі, що ходять правою дорогою, спочнуть спокійно на ложах своїх.

³ Приступіте ж, ви, до мене, діти чарівниці; ви, кодло перелюбників та блудниць!

⁴ Із кого ви глузуєте? проти кого роззівлюєте роти, висолоплюєте язики? чи ви ж не зрадливі діти, чи не кодло ложі?

⁵ Ви, що в блуді з ідолами потопаєте під кожним деревом розлогим, і бовванам діти заколюєте понад водою та під скелями щілястими?

⁶ В гладких каменяках над бурчаками твоя розкіш; вони — вони твоє щастє; їм то ти приносиш жертви ливні і другі жертви; чи мені ж за се не гнівитись?

⁷ На високій та видній горі своє ти поставляєш ложе, й туди підходиш приносити жертву.

⁸ За дверима й за лутками ставиш пам'ятники-ідоли свої; одвернувшись від мене, ти обнажуєшся й підходиш; розстелюєш постіль, вишукуєш місце, змовляєшся з тими, котрі тобі любі.

⁹ Ти ходила й до царя* з пахущими мастями, та все їх намножувала; ще ж слала й посли в краї

* **57:9** Царь між бовванами був Молох; йому приношено в жертву людей.

далекі, та понижувалась як найглибше.

¹⁰ Утомлялась, блукаючи дорогами твоїми, та не сказала собі: „пуста надія!“ ти все ще знаходила силу в руці своїй, і не впадала на силах.

¹¹ Кого ж се злякалась ти, хто се тобі таким страшним здавався, що ти мені невірною зробилась, не думала про мене та й перестала носити в твоєму серці? Невже ж перестала ти боятись мене тому, що я довго мовчав?

¹² О, я покажу праведність твою і вчинки твої, та вони не вийдуть у користь тобі.

¹³ Як ти заголосиш, — чи ж допоможе тобі збір твій? — та ж їх усіх понесе вітер, розвіє подих його; хто ж покладає надію на мене, той унаслідуює землю, й посяде сьвяту гору мою.

¹⁴ І сказав: Здіймайте, пробирайте, рівняйте дорогу, забирайте все спотичливе з дороги люду мого.

¹⁵ Так бо говорить високий, величній, вічно живущий, Сьвятий на імя: Я живу на висотах і в сьвятині, та й з тими, в кого дух сокрушен, в кого серце смиренне, щоб оживляти духа смиренних і додавати життя серцям сокрушених.

¹⁶ Не до віку ж бо я судитись буду, не вічно гнівитись, бо знемігся б передо мною дух і всяка душа, що я сотворив.

¹⁷ За гріх зажерливості його я гнівивсь і карав його, скривав лице моє й досадував; він же ж відвернувся й пішов по дорозі за своїм серцем.

¹⁸ І бачив я дорогу його, та й сцілью його, і буду водити його й потішати його та й без'утішних у него.

¹⁹ Я додержу слова: мир, упокій далекому й близькому, говорить Господь, — та й сцілью його.

²⁰ А безбожні — як море розбурхане, що не може втихомириться, і води його викидають каломут і

грязиво.

²¹ Нема миру безбожним — говорить Бог мій.

58

¹ Клич грімко, не вдержуйсь, підніми голос твій, мов труба, і вкажи мойму люду беззаконня його, й дому Якововому всі гріхи його.

² Вони ж бо питають у мене що дня про путі мої, наче б вони були такі люде, що живуть праведно й не відкидають законів Бога свого; вони допитують у мене про справедливість судів моїх; хотіли б зблизька зо мною судитись.

³ „Чом воно так, що ми постимо, а ти не бачиш сього? впокоряємо душі наші, а ти не знаєш?“ Ось, — бо в день вашого посту ви вволяєте волю вашу, й вимагаєте тяжкої праці від других.

⁴ Ви постите хиба на те, щоб сваритись та правуватись, і немилосерною рукою кулакувати других; ви не постите того дня так, щоб голос ваш чуто в горі на небі.

⁵ Чи се такий піст, який я собі вибрав, — день, коли то чоловік впокорює душу свою, похилює, наче тростина, голову свою й попіл та верітку підстилає під себе? Чи се назвеш ти постом та днем угодним Господеві?

⁶ Ось — піст, який я люблю: зніми кайдани несправедливості; розв'яжи повязі ярма, одпусти придувлених на волю, і розірви всяку кормигу;

⁷ Поділись із голодними хлібом і введи в хату бурлаків бездомних; як побачиш обідранця, прикрий наготу його, і від однокровного твого не ховайся.

⁸ Тоді світло твоє зорею засвітить і рани твої скоро сціляться, й справедливість твоя буде поперед

тебе ходити, та й супроводити ме тебе слава
Господня.

⁹Тоді ти покликнеш, і Господь вислухає тебе,
заголосиш — а він скаже: Ось я! Як же ж ти ще з твого
займища викинеш ярмо, перестанеш піднімати
грізно палець та зневажливо говорити,

¹⁰І голодному віддаси серце твоє, та нагодуєш
душу злиденника, — тоді в тьмі в тебе засяє світло, а
тьма твоя стане, мов полудне;

¹¹І Господь буде по всяк час провідником тобі, і
буде часу засухи насичувати душу твою, та кріпити
товщею кості твої, і будеш ти, мов сад, підсичуваний
водою, й мов криничина, що в неї вода ніколи не
зсякає.

¹²І забудує рід твій пустині давнезні; ти одбудуєш
основи многих поколінь, і казати муть про тебе: Він
одбудовав розвалини, попрокладавав знов шляхи
про поселенне.

¹³Коли вдержиш ногу твою задля суботи, та не
будеш сього дня мого сьвятого своїх забагів чинити;
коли буде субота в тебе осолодою, днем Господнім
сьвятим, шанованим; а пошануєш її тим, що
неробити меш твоїх діл звичайних, не годити своїм
примхам і пусторікі слова понехаєш;

¹⁴Тоді мати меш осолоду в Господі, возведу тебе
певно на висоти землі та насичу тебе насліддем
Якововим, предка твого; — се сказали уста Господні.

59

¹Ось, рука Господня коротша не стала, щоб
рятувати, й ухо його не вглухло, щоб чути.

²Ні, се переступи ваші з Богом вас розлучили, й
гріхи ваші лице його од вас одвернули, щоб не
вислухувати.

³ Бо ваші руки опоганені кровю, палці — беззаконством; уста ваші торочять лож, язик ваш лепече неправду.

⁴ Ніхто не підносить голосу за справедливістю, за правду ніхто не озветься; надіються на нічо і говорять лъжу, вагоніють злом, а роджають злодійство;

⁵ Висідають гадючі яйця, тчуть паутину; хто попоїсть яець їх, — умре, а як роздавить, — василиск вилазить.

⁶ Паутинне їх не придатне на одѐжу, й вони не окриються своїм виробом; діла їх — се діла несправедливі, в руках у них здирство.

⁷ Ноги в них швидкі до зла, — скорі вони до проливу безвинної крові; гадки їх — гадки безбожні, спустошенне й пагуба на дорогах їх.

⁸ Мирні путі їм незнані, й справедливого суду нема на стежках у них; дороги їх криві, а хто ними ходить, не мати ме миру.

⁹ Тим то далеко від нас суд, і правосудде не досягає нас; дожидаєм сьвітла, а ось темрява, — ясноти, а ходим у тьмі.

¹⁰ Мацяєм, як сліпий стїну, і, наче без'окі, ходимо помацки; спотикаємся в південь, як смерком, між живими — як мертві.

¹¹ Всі ревемо ведмедями, а то знов гудемо голубами; суду ждемо, та й немає, — пільги, та вона далеко від нас.

¹² Бо переступів наших много перед тобою, і гріхи наші сьвідчать проти нас; бо ж переступи наші перед нами, й провини наші ми знаємо.

¹³ Спроневірились ми перед Господом і з'олгали, та й відступили від Бога нашого; говорили обмову й зраду, вагонїли й роджали з серця слова неправди.

¹⁴ Відступив від нас суд, оддалїк зісталась

справедливість; бо справедливість спотикнулась на майдані, й правота не знаходить входу.

¹⁵ Зникла правда; хто ж ледарства одцурався, терпить зневагу. І побачив се Господь, і погано було се в очах його, що нема суду.

¹⁶ Бачив він, що нема й чоловіка (праведного), й дивився, що нема кому заступитись; та допомгла йому рука його, й справедливість його піддержала його.

¹⁷ І вложив він на себе справедливість, неначе панцирь, і шолом спасення — на голову собі; і одігся ризою помсти, як одежою, та окрив себе ревністю, мов би наміткою.

¹⁸ По заслужі одплатить він повною міркою супротивникам своїм — строгостю, ворогам своїм — помстою; віддасть островам їх заслуженину.

¹⁹ І злякаються імени Господнього на заході, й величі його — на сході сонця. Хоч би ворог, як ріка, наступив, — прожене його подих Господень.

²⁰ І прийде Одкупитель Сионові й синам Якововим, — тим, що навернуться од безбожності — говорить Господь.

²¹ А се завіт мій з ними, говорить Господь: Дух мій, що на тобі, і слова мої, що я вложив в уста тобі, не одступлять від уст твоїх і од уст потомства твого, ані од уст синів внуків твоїх від тепер і по віки, говорить Господь.

60

¹ Встань, заясній, Єрусалиме; зійшло бо світло твоє, і слава Господня зійшла над тобою.

² Ось бо, — темрява вкривати ме землю, й поморок — народи; а над тобою засияє Господь, і слава його явиться над тобою.

3 І поприходять народи до світла твого, й царі — до сяєва, що над тобою заблісне.

4 Піднеси очі твої й подивись кругом: всі вони громадно до тебе простують; сини твої прибувають здалека, й несуть дочок твоїх на руках.

5 Глянеш і зрадїєш; забеться й поширшає серце в тебе; бо все багатство морське попливе тобі в руки, власність народів прибуде до тебе.

6 Безліч верблюдів покриє тебе — дромедарі з Мадіаму і з Ефи; сила їх прийде з Саби, привезуть золото й ладан, і звістять славу Господню.

7 Всі вівці Кидарські будуть зібрані для тебе, барани Небайотські послужать для тебе; любовою жертвою будуть вони мені на жертівнику мому, і я прославлю дом величності моєї.

8 Хто вони, сї, що мов хмари, несуться, мов голуби в голубник свій прилітають?

9 Се мене дожидають острови, а навперед них несуться кораблі Тарсійські, щоб перевезти синів твоїх з дальнього далеку, а з ними срібло їх і золото їх імені Господа, Бога твого й Святиого Ізрайлевого, бо він прославив тебе.

10 І сини чужоземців будуть мури твої будувати, і царі їх в послузі, перед тобою стояти; бо я в гніву мойму побивав тебе, та в ласкавості мойй буду милосердним на тебе.

11 І будуть у тебе брами все отвором стояти; ні в день ні в ночі не будуть зачинятись, щоб достатки народів до тебе прибували й царі їх приходили.

12 Ті бо царства й народи, що тобі не схочуть служити, погинуть, і такі народи до нащадку вигублені будуть.

13 Краса Ливанова прийде до тебе, кипарис і кедри

та сосна украсять місце сьвятості моєї, і прославлю я підніжок ніг моїх.

14 І прийдуть до тебе в покорі сини тих, що тебе пригнітали, й припадати муть до стіп у ніг твоїх всі, що колись тобою гордували, та й назвуть тебе городом Господнім, Сионом Сьвятого Ізрайлевого.

15 Ти був покинутий і зненавиджений, так що тебе всі обминали; за те ж я вчиню тебе славою віків, радістю родів за родами.

16 Наче молоко ссати, будеш насичуватись добром народів, поживати скарби царські, ніби груди ссати, а тоді зрозумієш, що я, Господь, — твій спас, визволитель твій, потужний Яковів.

17 Замість міді буду золото тобі вистачати, а замість заліза — срібло, замість дерева — мідь, замість каменя — залізо; і настановлю мир — володарем у тебе, а справедливість — наглядником твоїм.

18 Не чути буде вже про насилування в землі в тебе, про спустошення та розбої — в займищах твоїх; і звати меш мури твої спасенною безпекою, а ворота твої — славою.

19 Вже не сонце буде тобі сьвітлом щоденним, не місяць — яснотою; а сам Господь буде вічним сьвітлом тобі, і Бог твій — славою твоєю.

20 І не зайде вже сонце твоє й місяць твій не згасне, бо Господь буде тобі вічним сьвітлом, і скінчатся дні смутку твого.

21 І нарід твій, всякий праведний навіки унаслідую землю, — яко пагонець насаду мого, як рук моїх діло, на прославу мою.

22 Від малого намножиться тисяча, від найслабшого — великий нарід. Я, Господь, покvapлю довершити се свого часу.

61

¹ Дух Господа Бога (спочив) на мені, бо Господь помазав мене на те, щоб принести благу вість убогим; післав мене сціляти сокрушених серцем; вістити невольникам визвол на волю, а увязненим — відчиненне темниці;

² Проповідувати рік примирення Господнього й день пімсти Бога нашого, потішити всіх засумованих;

³ Сповістити сумним у Сионі, що даний їм буде вінець замість попелу, замість плачу — єлей радощів; замість сумовитого серця — одежа слави; й назвуть їх сильними в справедливості, насадом Господнім на його прославу.

⁴ І забудуть вони вікові пустині, відбудуть давні розвалища і поновлять міста попустошені, що з давнешніх давен були запустіли.

⁵ І поприходять чужинці й пасти муть вашу отару, й сини чужениць будуть у вас хліборобами та виноградарями вашими.

⁶ А ви будете зватись сьвященниками Господніми, величати муть вас слугами Бога нашого; будете користуватись достатками народів і славитись їх славою.

⁷ За ваш сором оддано буде вам удвоє; за стид будуть вони радуватись своєю долею, бо в країні своїй удвоє стільки посядуть; веселощі вічні будуть у них.

⁸ Я бо, Господь, люблю правосудде, ненавиджу здирство з насилуванням, і віддам їм заплату по правді й зроблю з ними вмову-завіт віковичний;

⁹ І насінне їх знати муть народи, а потомність їх голосна буде між племенами; всі, хто їх буде знати, довідаєсь, що вони — насінне, благословене Господом.

10 Велико радуватись буду Господом, звеселиться душа моя Богом моїм; він бо з'одягнув мене в одержу спасення, ризою справедливості обгорнув мене; мов на жениха, вложив вінець, мов княгиню, прибрав окрасами.

11 Як земля бо видає врожай свій, і як город родить насіння своє, — так виявить Господь Бог справедливість і славу перед усіма народами.

62

1 Не вмовкну я ради Сиона, не втихну задля Єрусалиму, аж докіль, як світло, заблісне справедливість його, а спасення його — як горючий світильник.

2 І побачать народи справедливість твою й усі царі — славу твою, і дадуть тобі нове ім'я, яке уста Господні наречуть.

3 І будеш, наче корона в руці в Господа, наче царський вінець — в долоні Бога твого.

4 Не будуть уже тебе звати покидкою, не будуть звати край твій пустинею, а звати муть тебе: Ласкавість моя на ній, а країну твою — замужня; Господь бо вподобав тебе, й земля твоя знов подружиться.

5 Як той молодик дружитья з дівчиною, так сини твої одружаться з тобою; і, як той жених радіє своєю княгинею, так буде Бог твій утішатись тобою.

6 На мурах твоїх, Єрусалиме, я сторожу поставив, і не вмовкати ме вона ні в день, ні серед ночі. О ви, що пригадуєте Господа, — не вмовкайте! —

7 Не вмовкайте перед ним, аж покіль не відновить він Єрусалима та поки не зробить його славним на землі.

8 Поклявся Господь правицею своєю і кріпкою рукою своєю: Не дам уже більше зерна твого

супостатам твоїм у їжу, не буде вже більш чужениця вина твого пити, що ти його порав; а той,

⁹ Хто жне його, їсти ме його, вихваляючи Бога, й хто виноград порав, той і вино буде пити в св'ятому дворі його.

¹⁰ Ійдіте ж, ходіте в ворота й дорогу народів рівняйте! Рівняйте, рівняйте дорогу, геть усе камінне з дороги счисчайте, виставте знамено народам!

¹¹ Се, обявляє Господь з краю до краю землі: Скажіте дочці Сионській: ось йде твій спаситель; із ним його заплата й нагорода його перед ним.

¹² І назвуть їх народом св'ятим, одкупленим від Господа, а тебе називати муть містом пошукваним, а не опущеним.

63

¹ Хто се йде з Едому, в червоній одежі з Босору, такий величний в своїй одежі, що виступає в повноті сили своєї? — Се я, — той що в устах його справедливість, я, сильний до рятування.

² Чом же одіж твоя червона, а ризи твої — мов у того, що топтав виноград у тискарні?

³ Я топтав виноград сам один, не було зміж народів нікого зо мною; і я потоптав їх у гніву мойму, давив їх у досаді моїй; кров їх бризгала на мої ризи, от я й замаргав усю одіж мою;

⁴ День бо помсти мав я на умі, і настав рік визволу людей моїх.

⁵ Я дивився, й не було помічника; дивувався, що не було кому піддержати мене; та мені допомгла рука моя, й досада моя — вона піддержала мене;

⁶ І потоптав я ворогів в гніву мойму, розбив їх у досаді моїй, і полив землю їх кровю.

⁷ О, вдячно буду згадувати змилюваннє Господнє, і буду славити Господа за все те, що Господь дарував нам; за всі блага для дому Ізраїля, які явив йому в милосердю свому і великій ласкавості своїй.

⁸ Він бо сказав: Вони ж народ мій, діти, що не зломлять вірності, — і він спасав їх.

⁹ В кожній недолі їх він не покидав їх, і ангел лица його рятував їх; з любови своєї й з милосердя свого визволяв їх; підняв їх і носив по всі дні давні.

¹⁰ Та вони неслухняні бували й печалі завдавали духові його; за те ж він одвертався і ставав їм неприятељом; і сам воював проти них.

¹¹ Тоді згадав народ часи давні, Мойсейові: де він — той, що вивів їх із моря з пастирем овець його? де той, що сьвятого духа свого вложив йому в серце?

¹² Той, що вів Мойсея за праву руку величним рамям своїм; розділив перед ним води, щоб вічне вчинити імя собі;

¹³ Той, що вів їх через безодні, мов коня степом широким, та й не спотикались.

¹⁴ Мов стадо, що легко сходить у долину, так дух Господень вів їх до впокою. Оттак водив ти твій нарід, щоб собі імя славне вчинити.

¹⁵ Споглянь же з небес, подивись із пробутку твого сьвятого й славного: Де любовний жар і кріпость твоя? — ласкавість твоя й милосерде твоє до мене — вони здержані!

¹⁶ Ні, тільки ти — отець наш; бо Авраам нас не відав, та й не знав про нас Ізраїль; ти, ти, Господь, — отець наш; від віків на імя тобі: Відкупитель наш.

¹⁷ Про що, Господи, допустив ти се на нас, щоб з путя твого ми збились, щоб закаменіло серце наше й перестало тебе боятись? Обернися ж задля слуг твоїх, задля поколінь насліддя твого.

18 На короткий час допалась вона народові сьвятості твоєї, вороги бо наші взяли під ноги сьвятиню твою.

19 Ми тепер такими стали, наче б ти ніколи й не володів над нами, наче б імя твоє не йменувалось над нами.

64

1 О, коли б ти прорвав небеса й зійшов! гори б таяли від лица твого,

2 Як від жару розтоплюючого, як від огню, що вода кипить від него, щоб імя твоє узнали вороги твої; од лица твого задрожали б народи.

3 Як творив ти страшні діла, яких ми й не сподівались, і сходив униз, то гори таяли від лица твого.

4 Од віків бо не чували, й до уший не доходило, та й ніяке око не видало иншого Бога крім тебе, що стільки вчинив би тим, що надіються на него.

5 Милостиво стрічав еси всякого, хто радо чинив справедливість, і про тебе думав на дорогах своїх. Та ось, ти прогнівився, за те, що ми з давна грішили, і як же нам спастися?

6 Всі ми породились — як прокажений, і вся праведність наша — як поваляна одежа; всі ми повяли, мов те листє, і гріхи наші, наче вітер, розносять нас.

7 І нема, хто б призивав імя твоє, хто б постановив твердо, за тебе держатись; тим то й сховав ти од нас обличчє твоє, та й покинув нас погибати в беззаконнях наших.

8 Тепер же, Господи, — та ж ти наш отець; ми глина, а ти творець наш, і всі ми — діло руки твоєї.

9 Не гнівайся, Господи, без міри; не згадуй до віку беззаконня наші. Глянь: ми ж усі — народ твій.

10 Он, городи св'ятості твоєї стали пустками; запустів і Сион, та й Єрусалим спустошений.

11 Храм освящення нашого й нашої слави, де батьки наші тебе прославляли, згорів у пожарі, і всі дорогоцінності наші розграбовані.

12 Чи то ж іще й після сього будеш здержуватись, Господи, чи все ще будеш мовчати і нас без міри карати?

65

1 Я дав пізнати себе тим, що про мене не питались; мене знайшли такі, що мене не шукали. Ось я! ось я! сказав я народові, що не звав себе моїм іменем.

2 По всяк день простягав я руки мої до народу неслухняного, що ходив путями лихими, по своїй вподобі,

3 До народу, що мене безнастанно в лице зневажає, бо приносить жертви по садах та палить кадило на цеглі;

4 Що сидить у гробах, та в печерах ночі проводить; їсть свинину, а гидка юшка в посуді його;

5 Що говорить: Стій здалека, не наближуйся до мене, бо я св'ятий проти тебе! Вони — дим їдкий для мого носа, — огонь, що по всяк день горить.

6 От, що написано-призначено передо мною: Не буду мовчати, а відплачу, віддам їм у лоно.

7 Ваші переступи, говорить Господь, а разом і беззаконня отців ваших, що кадили на горах і по горбищах зневажали мене, й одміряю в лоня їх все, що здавна коїли.

8 Так говорить Господь: Коли в виноградньому гроні повно соку, кажуть: Гляди, щоб ти його не вшкодив, бо в ньому благодать; те ж учиню я й задля слуг моїх, щоб не всіх погубити:

9 Я виведу з Якова потомство і від Юди наслідника гір моїх, а внаслідують те вибрані мої і слуги мої будуть там жити.

10 І буде Сарон пасовищем овець, а долина Ахор — місцем спочивку для волів народу мого, що до мене горнувся.

11 Вас же, що покинули Господа, забули про сьвяту гору мою, закладаєте столи Гадові, та ладите повну чашу для Мени* ,

12 Вас я обрікаю-віддаю на меч, і всі попадаєте позаколювані, за те, що я кликав, а ви не озивались; говорив, а ви не слухали, і творили зло в очах моїх, та вибирали те, що мені не до вподоби.

13 Тим то й говорить Господь Бог: Слуги мої їсти муть, ви ж будете голодувати, слуги мої будуть пити, а вас буде мучити спрага. Раби мої будуть веселі, а вас побивати ме сором;

14 Слуги мої будуть сьпівати в radoщах серця, ви ж голосити мете задля сердечного смутку й ридати від сокрушеного духа.

15 І полишите імя ваше у присягу вибраним моїм; і вбе-вигубить тебе Господь Бог, а вірних слуг своїх назве другим іменем.

16 І хто буде назвою тою себе благословити, того благословляти ме Бог справдешний; а хто покленеться нею на землі, той покленеться Богом правди, — давні бо злидні пійдуть в непамять і будуть закриті перед очима в мене.

17 Ось бо я творю нове небо й нову землю, а попередущі пійдуть в непамять, і не приходити муть на думку.

18 Ви ж будете веселитись і радуватись ізза того, що я творю, по віки; я бо обертаю Єрусалим у

* 65:11 Так звалися божища сонця і місяця.

веселощі, а нарід його в радощі.

¹⁹ Та й я буду веселитись Єрусалимом і втішатися людом моїм; і не почувється вже там плачу, ні голосіння.

²⁰ Там не буде немовлятка ні старця, щоб не дожив повного віку свого; бо й століток вмірати ме молодиком; хиба грішник, хоч би й століток, вмірати ме в проклоні.

²¹ І будуть будувати доми й у них жити, й насаджувати виногради й поживати їх плоди.

²² Не будуть будувати, щоб инший там жив, та й садити не будуть, щоб хто инший споживав; дні бо в людей моїх будуть довгі, як дні дерева, й вибрані мої будуть довго користуватись працею рук своїх.

²³ Марно трудитись не будуть, ні діти роджати на горе; будуть бо родом благословенним од Господа, а з ними й їх потомки.

²⁴ І буде так, що перш, ніж вони до мене покликнуть, я озвуся; вони ще промовляти муть, а я вже вислухаю.

²⁵ Вовк і ягня будуть пастись укупі, лев буде з волом їсти солому, а змії — землею харчитись: вони не будуть на всій сьвятій горі моїй нічого злого ні шкоди чинити, — говорить Господь.

66

¹ Так говорить Господь: небо — престол мій а земля — підніжок ногам моїм; де ж ви збудуєте дом мені, і де місце спочинку мого?

² Все ж бо те зробила рука моя, й все од мене постало, говорить Господь. А ось, на кого я ласкаво спогляну: на смирного й сокрушеного духом та й на того, що тремтить перед словом моїм.

³ (Беззаконник же) той, що заколює вола, — він у мене те саме, що той, хто вбиває людину; хто

приносить ягня в жертву — те саме, наче б пса задавив; хто приносить жертву хлібну, — наче б жертвував свинину; хто палить на подяку кадило — наче той, що молиться до ідола; і як вони свою собі путь обрали, та як їх душа в гидотах кохається власних, —

⁴ Так само й я обійдусь із їх оманюю, й наведу на них страшне їм; за те, що я кликав, а ніхто не озивався; я говорив, а вони не слухали, та чинили зло в очах моїх, і вибирали те, чим я гидував.

⁵ Почуйте ж слово Господнє, ви, що дрожите перед словом його: Ваше браттє, що не любить вас, і прогонить вас од себе задля імени мого, говорить: Нехай лиш явить себе в славі Господь, а ми побачимо вас веселих! Але їх окриє сором:

⁶ А от: гомін роздаєсь із міста, се голос Господень, що віддає заплату ворогам своїм.

⁷ Ще й не мучилась, а вродила; нім ще прийшли болї, а вже привела сина.

⁸ Хто коли чував таке? Хто коли видав таке диво? Чи виринув коли який край в одну днину? Чи народився де нарід від разу, як от Сион, що ледви почав болїти, а вже й породив синів своїх?

⁹ Чи то ж я доведу до породу, та й не дам уродити? — говорить Господь. Або даючи силу родити, — чи зачиню утробу? — говорить Бог твій.

¹⁰ Звеселїться ж із Єрусалимом і радуйтеся ізза него всі, що любите його! возрадуйтеся із ним радістю, всі, що через него колись журились,

¹¹ Щоб вам ссати й насичуватись потїхами з грудей його, впиватись і роскошувати великим багацтвом слави його.

¹² Так бо говорить Господь: рікою направлю до його мир, а zalивним потоком — багацтва й славу

народів, — а все вам на осолоду, мов би вас на руках ношено, на колінах голублено.

13 Як кого потішає мати, так я вас буду потішати; ви знайдете собі потіху в Єрусалимі.

14 Побачите се, й звеселиться серце ваше, ба й кості ваші процвінуть, як молода зелень, і розтулиться правиця Господня слугам його; на ворогів же своїх він гнівом запалає.

15 Ось бо Господь прийде в огні, а колесниці його — мов той вихор, щоб пролити гнів свій і досаду й кару свою з огнем палаючим.

16 Господь бо буде огнем та мечем своїм всяку плоть судити, й багато буде Господом побитих.

17 Ті, що свьятять і очищують себе по дубровах, їдять свинину, миши й иншу гидоту, — всі погигнуть, говорить Господь.

18 Я бо знаю думки їх і діла їх; та й прийду зібрати всі народи й язики, і придуть вони й взрять славу мою.

19 І положу на них знамено, й пошлю врятованих зміж них* до народів: у Тарсис, у Пулу й Луду, до тих, що лука напинають; у Тубалу, Евану, й по далеких островах, що слави моєї не вбачали, й возвістять вони народам славу мою,

20 І зберуть вони всіх братів ваших зміж усіх народів на дар Господу на конях і возах, на носилах і на мулах та верблюдах — на свьятую мою гору в Єрусалимі, говорить Господь, — так само, як Ізраїль приносить дар у дом Господній в чистій посудині.

21 З них я буду брати в свьященники й левіти, говорить Господь.

22 Бо як нове небо й земля нова, що я сотворю, все будуть передо мною, говорить Господь, так буде рід ваш і ім'я ваше.

* 66:19 Апостолів.

23 Тоді місяць за місяцем, субота за суботою приходити ме всяка людина перед лице моє, щоб поклін мені оддавати, говорить Господь.

24 І будуть виходити й оглядати трупи людей, що одцурались мене; червяк їх не вмере й огонь їх не погасне; й будуть вони гидотою всякій тварі.

Біблія свободи
The Holy Bible in Ukrainian, Freedom Bible updated
from translation by P. Kulish and I. Pulyu

Public Domain

Language: Українська (Ukrainian)

Translation by: Panteleimon Kulish

Contributor: Ivan Semenovych Nechui-Levytsky, Ivan Pavlovych Pulyj

Повідомте про помилки тут: <https://forms.gle/PAo2uKZqCNnoZGDe7>

2025-02-05

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Jun 2026 from source files
dated 12 Dec 2025

1d4fcb6c-e42a-5d5b-a622-85571c976358